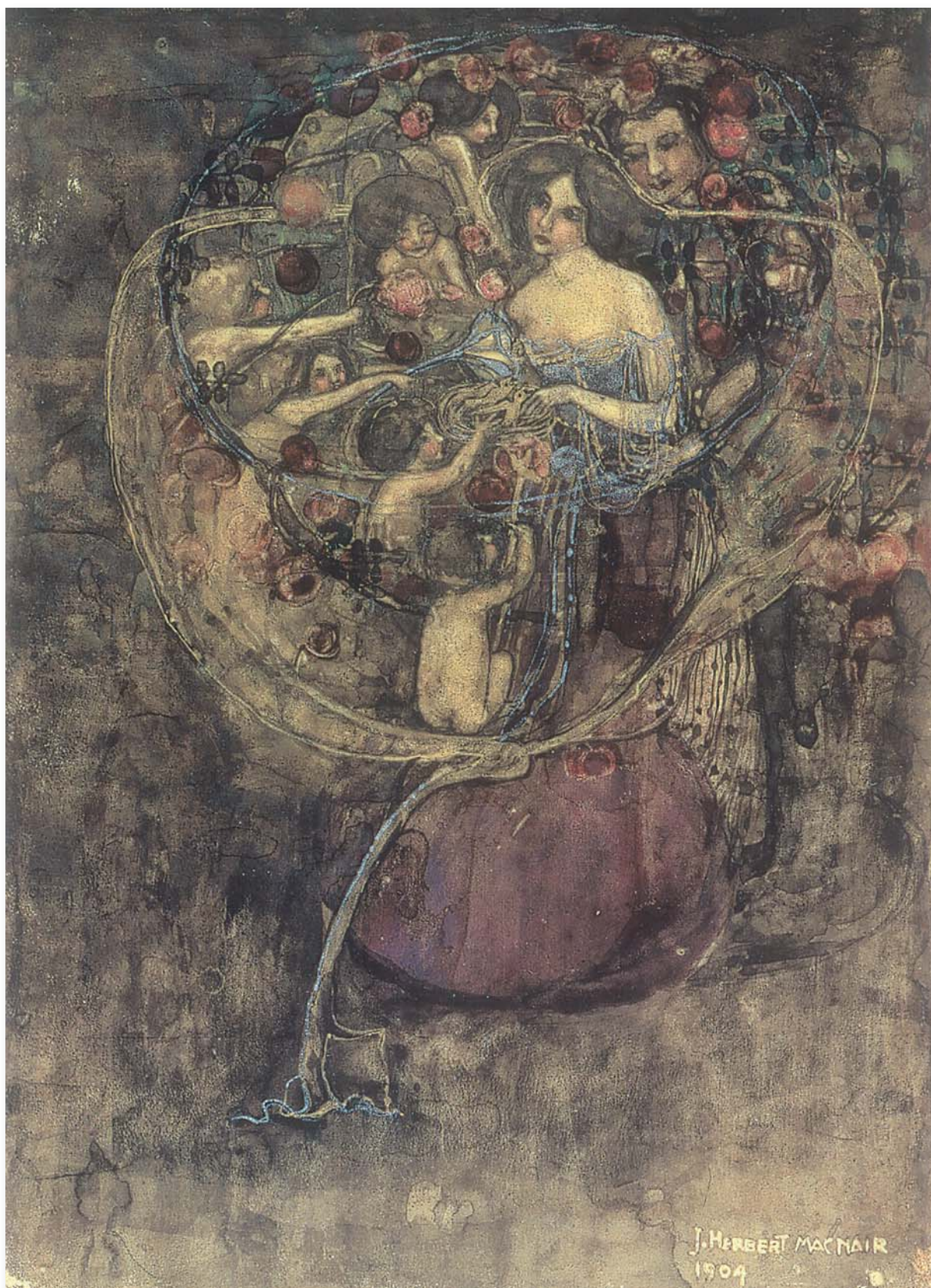

METAFORUM

NORSK FORENING FOR FAMILIETERAPI

M E T A F O R U M

NORSK MAGASIN FOR FAMILIETERAPI

Medlemsblad for Norsk forening for familierapi NFFT

Utgis normalt i ca 1000 eks. fire ganger pr. år (januar, april, august, november)
med deadline den 1. i måneden før planlagt utgivelse (for augustnr.: 1. juni).

NORSK FORENING FOR FAMILIETERAPI,

Markveien 23, 0554 Oslo, Tlf: 22 71 75 05

Mail: nfft@nfft.no Bankkonto: 7874 05 96348 *

Daglig leder: Pål Abrahamsen, webside: www.nfft.no

METAFORUMS REDAKSJON:

Kari Yvonne Kjolås Vestre Viken HF, Avd. for psykiatri og rus.
Psyk. klinikk, Drammen sykehus, DPS, Poliklinikken (PUT)
Haugesgt. 89 A, 3019 Drammen. Tlf: 32 86 17 00 / 900 979
Mail: kariyk@online.no

Pål Abrahamsen Seilduksinstituttet AS Markveien 23, 0554 Oslo
Tlf: 22 71 75 05 / 952 22 604 Mail: Pal.Abrahamsen@nfft.no

Hilde Ingebrigtsen Homansbyen familievernkantor, Oscarsgt.20, 0258 Oslo
Tlf: 950 67 545 Mail: hildeing@yahoo.com

STYRET:

Marianne Bie (Leder)

Barne- ungdoms- og familiedirektoratet,
Seksjon for familie og oppvekst, Stensberggaten 27,
Postboks 8113 Dep., 0032 Oslo, Tlf.: 46 61 51 38 / 91 82 83 65
Mail: marianne.bie@nfft.no

Bente Barstad (styremedlem / nestleder)

Familieavdelingen Modum Bad, 3371 Vikersund
Tlf.: 32 74 97 55 / 918 49 236. Fax 32 74 97 97
Mail: bente.barstad@nfft.no

Allan Ettrup Hansen (styremedlem / webansvarlig)

Tyrili Oslo, Normannsgate 47, 0655 Oslo Tlf: 97 72 42 68.
Mail: Allan.Ettrup.Hansen@nfft.no

Arne Kallekleiv (styremedlem / medlemsansvarlig)

Familievernkont. Øvre Romerike, postboks 202, 2051 Jessheim. Tlf. 950
72 404. Mail: arne.kallekleiv@nfft.no

Jannicke Walther Tindberg: (styremedl.)

Familievernkont. Enerhaugen, Smedgata 49, 0651 Oslo Tlf.: 915 57 508
Mail: jannicke.walther.tindberg@nfft.no

Siv Merethe Myhra (varamedl.)

Familienheten Borgestadklinikken BA, Postboks 1 3701 Skien
Tlf.: 35509100/99276618
Mail: Siv.myhra@borgestadklinikken.no / siv.myhra@nfft.no

Alicja Olkowska (varamedl.)

Asker BUP, Sykehuset Asker og Bærum, Vestre Viken HF
Postboks 83, 1309 Rud. Tlf: 67 50 21 00 / 93036883
RBUP Postboks 4623, Nydalen 0405 Oslo
Mail: alicja.olkowska@r-bup.no

Jarle Svardal (varamedl.)

Asker BUP, Sykehuset Asker og Bærum, Vestre Viken HF
Postboks 83, 1309 Rud. Tlf: 67 50 20 61 / 98 8283 78
Mail: jarle.svardal@nfft.no

Forsidebilde: James Herbert McNair (1886-1995) *The gift of Doves* - 1904.

Medlemskap i NFFT

kr. 750.-

Inkludert i prisen er 4
nummer av tidsskriftet

FOKUS

og 4 nr. av

METAFORUM

samt rabatter på
foreningens og andre
arrangementer.

Bankkontonummer øverst
på denne siden *

ANNONSER TIL METAFORUM

Vi tar gjerne mot
annonser om det
som skjer innen
fagfeltet, som kurs,
seminarer, ledige
stillinger, nye bøker
viktige begivenheter
m. m.

Prisene er:
¼ side kr. 1000,-
½ side 2000,-
1/1 side kr. 4000,-.

For fargeannonser
kommer et tillegg
på 500,- pr. annonse.
Annonser for kurs
med rabatt for NFFTs
medlemmer er gratis.
Annonser som settes
i bladet kommer
gratis på websidene,
om ønskelig.
Annonser kun på
web: Kr 2000,-.

Send teksten på
e-post til redaksjonen.
Frister og adresser
står øverst på denne
siden.

Hilde

Pål

Kari Yvonne
Ansvarlig red.

No man is an island, var overskriften på denne spalten når angrepet på regjeringsbygget i Oslo ble meldt i nyhetene, og etter hvert avdekkes også den grusomme massakren på Utøya. Alvorligere hendelser og betraktninger kom i fokus – sammen med følelsesmessig nummenhet. Det var bare å legge bort den planlagte teksten, men vi beholdt overskriften og følgende sitat fra C. E. Grenness: *Ingen interaksjon kan isoleres fra de andre. Hver interaksjon er del av en kontinuerlig rekkefølge av interaksjoner som ko-utvikles og hvor hver interaksjon påvirker alle fremtidige interaksjoner*

Sitatet skulle illustrere en annen sammenheng; om tilhørighet og speiling, men vi synes det passet også her. Vi ser oss selv – og regulerer oss – gjennom de responser vi får og det vi bekreftes gjennom. Dette gjelder selvsagt for grupper så vel enkeltpersoner. Derfor er det så uhyre viktig hvordan vi bekrefter hverandre – i adferd og ord, som team, som venner - og selvsagt som familie.

Vi kjenner speilingens betydning, bekreftelsen, i interaksjon mellom mennesker i sosialt samspill, for pregning av selvbildet. Vi skapes gjennom de andre, men speilingene, representasjonene, må være troverdige for at det skal tas inn og integreres så god og sunn vekst skal skje. De må stemme med noe i en etablert oppfattelse av oss selv. *Ikke for forskjellig – ikke for likt ...* som Bateson ville sagt det, for at det skal gjøre en forskjell.

Denne gangen har forskjellen vært *for* forskjellig og utfordringen *for* stor til på noen måte å kunne aksepteres eller forstås. De hendelsene vi har vært vitne til har ingen plass i det vi ønsker å oppfatte som menneskelig. Vi søker sammen som gruppe – som nasjon, for å ta avstand fra det uhyrlige og bekrefte hverandre gjensidig, som noe annet.

Vi føler med de nærmeste, de som er personlig rammet,
og alle berørte – som er oss alle.

I skrivende stund har det gått vel en ukes tid. Gater og torg har vært fylt med tusenvis av mennesker og blomster som dannet fargerike tepper. Bildene sitter på netthinnen – og vil bli værende lenge i hode og hjerte, som motvekt mot de bildene vi knapt har orket å ta inn over oss.

Mange hjerteskjærende beretninger har blitt fortalt, og skal fortelles igjen og igjen. Mye klokt og vakkert har vært sagt – ved mange anledninger og minnemarkeringer. De fleste viser til samhold og solidaritet, og fremholder håpet om at det grusomme skal føre til noe annet, noe godt, noe bedre – på sikt.

Vi slutter oss til håpet om at hendelsene makter å skape en forskjell, tross alt. En annenordens forandring i holdninger og fremferd. Noe som gjør oss bedre, som individer, som gruppe, som samfunn. Det gjenstår å se.

*Ingenting blir noen gang helt borte
– og ingenting blir noen gang helt det samme.*

Med tanker fra oss i redaksjonen

Det har også kommet mange hilsninger til NFFT i disse dager. Vi viser til oppslag på www.nfft.no som ble lagt ut like etter tragedien og gjengis på neste side.

Kjære venner og kolleger

Terrorangrepene mot Utøya og Regjeringskvartalet den 22. juli 2011 har rystet og rammet oss alle. Vi i styret og Metaforum-redaksjonen føler med de berørte familiene, som er i sjokk, sorg og fortvilelse over å ha mistet ha mistet noen av sine kjære.

Det er ubegripelig at noe som dette kunne skje i vårt åpne og demokratiske Norge. Det er også godt å se hvordan vår konge, statsminister, regjering, hjelpeapparat og det offentlige Norge har stått frem med ansvar, tilstedeværelse, sikring og hjelp til de som er rammet, samtidig som regjeringsbyggene er utbombet og ubrukelige, og Utøya har vært åsted for terrorangrep.

Vi ser også hvordan bølger av omsorg og medmenneskelighet går over landet. Vi ser havet av lys og blomster utenfor Oslo domkirke og en stille strøm av mennesker som uttrykker sorg og medfølelse. Vi er mange som går i minnemarkeringer i kirke og lokalmiljø, i blomstertog og fakkeltog.

Noen av oss vil også være en del av støttearbeidet etter tragedien. Mange av oss vil møte familier og enkeltpersoner som har mistet et barn, en ungdom eller andre kjære.

Lykke til i dette viktige arbeidet, med å lytte, trøste, samtale og være tilstede.

Familieterapiens ideer handler om menneskemøter og dialoger. Det handler om å trøste og lindre når livet blir vanskelig, men også å finne håp og verdier.

Det kommer i disse dager inn sympatihilsener til oss i NFFT fra mange familieterapiforeninger i Europa. Kolleger i Irland, Island, Finland, Danmark, Sverige, Tsjekkia og USA sender sine varme tanker til oss alle. Mange av våre utenlandske kolleger har selv opplevd terror og å arbeide med oppfølging etterpå. Spesielt i hilsningene fra Finland og Irland nevnes dette.

I vanskelige tider er det godt å finne ord og musikk som lindrer. Nordahl Griegs "Til Ungdommen", skrevet i 1936, ble sunget i Oslo domkirke i minnemarkeringen og er også sunget og spilt over radio, TV og i mange minnemarkeringer over hele landet.

Vi gjengir teksten her, for å hedre de unge som døde under AUFs ungdomsleir og for å påminne oss alle om hva som virker, både her i landet og over hele verden.

"Her er ditt vern mot vold, her er ditt sverd.

Troen på livet vårt, menneskets verd!

NFFT-styret ved Marianne Bie

Innlegget er tidligere publisert på NFFT's websider. Red. anm.

TIL UNGDOMMEN

Kringsatt av fiender,
gå inn i din tid!
Under en blodig storm -
vi deg til strid!

Kanskje du spør i angst,
udekket, åpen:
hva skal jeg kjempe med
hva er mitt våpen?

Her er ditt vern mot vold,
her er ditt sverd:
troen på livet vårt,
menneskets verd.

For all vår fremtids skyld,
søk det og dyrk det,
dø om du må - men:
øk det og styrk det!

Stilt går granatenes
glidende bånd
Stans deres drift mot død
stans dem med ånd!

Krig er forakt for liv.
Fred er å skape.
Kast dine krefter inn:
døden skal tape!

Elsk og berik med drøm
alt stort som var!
Gå mot det ukjente
fravrist det svar.

Ubygde kraftverker,
ukjente stjerner.
Skap dem, med skånet livs
dristige hjerner!

Edelt er mennesket,
jorden er rik!
Finnes her nød og sult
skyldes det svik.

Knus det! I livets navn
skal urett falle.
Solskinn og brød og ånd
eies av alle.

Da synker våpnene
maktesløs ned!
Skaper vi menneskeverd
skaper vi fred.

Den som med høyre arm
bærer en byrde,
dyr og umistelig
kan ikke myrde.

Dette er løftet vårt
fra bror til bror:
vi vil bli gode mot
menneskenes jord.

Vi vil ta vare på
skjønnheten, varmen
som om vi bar et barn
varsomt på armen!

Nordahl Grieg

Styrets side:

SKAPT TIL OMSTILLING

Ord som omorganisering, effektivisering, sammenslåing, nye prosedyrer, omstilling – de flagrer rundt oss fra alle kanter. Ord som for mange av oss har stor innvirkning på arbeidssituasjon og praksisutøvelse.

Det sies at ”Ingen vind er gunstig for den som ikke kjenner sitt mål”.

Når forandringens vind blåser fra alle kanter og vi ikke har alle svarene, kanskje vet vi heller ikke hvilken vei vi skal ta ved et veiskille, er det viktig å se omstilling opp mot verdier og mål. Verdiene vises gjennom det vi gjør, og minner oss om hva vi holder på med, og hvorfor vi gjør det; at det finnes en mening, og at det er *dit* vi er på vei.

Når endring og omstilling oppleves som meningsløse, og det nettopp ikke har forbindelse med verdiene, oppstår frustrasjon. Verdiene bak endringer må kommuniseres tydelig og eksplisitt.

En utfordring er at dagens sterke krav om raske omstillinger utfordrer evnen til fantasi og kreativitet. En sentral faktor for kreativ tenkning er evnen til å assosiere. ”Divergerende tenkning” kalles det for tiden på fagspråket. Og ifølge psykolog og forsker Pål Johan Karlsen kan det defineres som evnen til å se mangfoldige muligheter og forbindelser. Dette er kanskje en mangelvare hos teknokratene, slik at tendensen blir at byråkratisering forveksles med kreativitet. Ikke minst er det viktig fra et ledelsesperspektiv å legge til rette for en god balanse mellom formelle krav og kreativ utvikling og utfoldelse av de menneskelige ressursene.

Som mange andre ledergrupper, var også ledergruppen på mitt arbeidssted i Firenze nå i mai, for å hente inspirasjon og tenke renessansetanker, under overskriften: ”Makt og Mening – Kraft og Kreativitet”. Langt fra prosedyrer og produksjonskrav, fikk vi inspirasjon gjennom gallerier, arkitektur og foredrag om renessansens store personligheter. Vi møtte livsgleden,

”Det finnes en ro
og den beror på
at vi er tro
mot det vi tror på”

Piet Hein

eksperimenteringen, åpenheten, kampen, utholdenhet, grundigheten, sanseligheten, kraften og kreativiteten. Dette er gamle, men høyst aktuelle verdier å ta med videre i møte med endrete krav, rutiner og betingelser.

Vi tilpasser oss en verden i endring, forståelser i endring og praksiser i endring. Forandring har i stor grad preget familierapien i alle de 60 årene den har vært anerkjent som eget felt, med ulike ”trender” til ulike tider. Feltet er sjenerøst, og inkluderer mange og forskjellige meninger, verdier og virksomheter. Her har nettopp kreativitet fremfor byråkratisering vært et kjennetegn. En styrke ved feltet er at vi fortsetter å stille spørsmål ved vår egen tenkning og praksis. La oss bevare familierapiens renessanseånd!

Disse perspektiver er også viktige anliggender for styret i NFFT, i ivaretagelsen og utviklingen av foreningens fremtid, drift og organisering.

”Å forandre for å bevare” er kanskje en konservativ læresetning. Samtidig er den egentlig svært radikal, og pro-aktiv. Skal vi bevare det beste vi har, er forandring en paradoksall nødvendighet, og vi skal gjøre det for å bevare og videreutvikle vår egenart. Den svenske familierapiforening har formulert dette i sin invitasjon til deres nordiske kongress på følgende måte: ”Røtter og Vinger”.

Vi er ”skapt til omstilling”, siden endringer og omstillinger ikke er noe som kommer av og til, men noe som forgår kontinuerlig. Da gjelder det å finne en god balanse i bevegelsen mellom forankring og kreativitet.

Bente Barstad
Nestleder i NFFT

GLIMT FRA IFTAs XIX, VERDENSKONGRESS I FAMILIETERAPI, AMSTERDAM 2011

Ved Marianne Bie

Coming Together for Peace, Justice, and Healing.

Isflakene glitrer i morgensolen på Lysakerfjorden, da jeg drar hjemmefra en morgen i slutten av april. Senere samme dag sitter jeg i et tog som går langs blomstrende åkre og grønne jorder til kongresstedet Leeuwenhorst, på landet utenfor Amsterdam.

Over 300 deltakere fra 44 land er samlet til verdenskongress i familierapi, den 19 konferanse i rekken.

Jeg finner mange norske workshops blant det innholdsrike programmet:

Terje Tilden fra Modum bad skal snakke om parterapi og depresjon.

Ottar Næss fra Familievernkontoret i Sør-Trøndelag skal holde workshop sammen med Tom Strong fra Canada. Deres tema er brukermedvirkning for å utvikle ny terapipraksis.

Therese Brask-Rustad, fra sykehuset Vestre Viken i Drammen, skal snakke om salutogenese innen mental helse.

Jon Middelborg og Dimitrij Samoilow vil presentere Østensjømodellen for arbeide med familievold.

Dagfinn Morkrid Thøgersen og Bernadette Christensen fra Atferdssenteret vil presentere hvordan de jobber evidensbasert og familiefokusert med ungdom med atferdsproblemer.

Jeg vil bringe noen glimt av dette til Metaforums lesere litt lenger ute i dette innlegget.

Rammene: Det er litt skuffende at konferansen ligger så langt fra Amsterdam og fra landsbyer i nærheten. En av de norske deltakerne, Anne Marie Lerøy fra Straume familievernkontor måtte låne sykkel på hotellet og trække av gårde en kilometer for å få tatt ut penger fra minibank. Det var en fin ”utenom hotellet opplevelse” og hun fikk da sett en hollandsk landsby, men litt tungvint å befinne seg mange dager på kongress så usentralt. Ellers kunne NH-hotellet by på det meste og dekke de fleste behov fra konferanse og bevertning til svømming og velvære.

Nettopp dette at hotellet lå øde til, ga også mulighet for å konsentrere seg om det faglige og om å bli kjent med kolleger fra andre verdenshjørner. Plutselig var jeg blitt kjent med Judith fra New York, Martine fra Paris, Eda fra Istanbul, Therese fra Norge og Joyce fra Hongkong.

Det summet av stemmer og språk på konferansen. Mange vil huske samtaler med kolleger fra andre deler av verden, deling av erfaringer og kunnskap, inspirasjon.

Martine Nisse fra Paris, Judith Kellner fra New York, Marianne B, Therese Brask-Rustad fra Buskerud

Hvordan var så konferansen? Hva er det å skrive hjem om? Det kommer an på øynene som ser og ørene som hører. Jeg har derfor intervjuet flere av de norske deltakerne for å høre om deres erfaringer.

Kjersti Tytingvåg Rogne fra familievernkontoret i Molde treffer jeg ved frokostbordet.

Hun er her sammen med kollegene ved kontoret.

Jeg spør henne hva hun syns om konferansen.

Kjersti: Eg synes det er spennande å møte alle disse folka som kjem frå forskjellige land, å høyre kva dei er opptatt av og kva ei tenkjer, kva dei utviklar og kva dei jobbar med og. Det er det mest spennande. Workshopane i seg sjølv er jo så korte at du får ingen grundig innføring, så det blir snapshots, men du får ein liten smakebit og det er det eg tenker er verdien med disse konferansane

Kjersti Tytingvåg Rogne

Marianne: Er du blitt inspirert her av noe eller til noe?

Kjersti: Ja, eg blir jo pirra av denne EFTen då, "Emotionally focused therapy." Eg synes den har mykje for seg. Sjølv om eg ofte tenkjer at den blir brukt for sterkt, så ser eg at det er mykje verdifullt i den som eg vil ta med meg.

EFT har vi jo også lært om i Noreg på kurs, så det er en gjenkjennelse i å møte den her.

Eg synes dessutan at nordmennene har gode workshops. Eg syns jo vi er best heile tida og at dei norske bidraga har vore veldig bra. Dei er skikkeleg gjennomarbeida og strukturerte og godt framlagt, så eg er stolt over dei nordmennene som er her.

Marianne: Den stoltheten deler vi.

I en kaffepause treffer jeg Bernadette Christensen og Dagfinn Mørkrid Thøgersen:

Marianne: Hvordan har det vært å være her disse dagene?

Dagfinn: Det har vært veldig inspirerende. Det er alltid overveldende og stort å møte hele det internasjonale familierapifeltet på en gang. Det er morsomt. Mange hyggelige folk og inspirerende samtaler.

Bernadette: Jeg har vært på mange workshops som ikke nødvendigvis handler om akkurat det jeg selv holder på med. Det er morsomt å se bredden i familierapifeltet og ikke minst, som Dagfinn sier, å møte kolleger fra andre land, men også fra Norge. Det er veldig gøy.

Bernadette Christensen og
Dagfinn Mørkrid Thøgersen

Marianne: Hva har spesielt gitt inntrykk og inspirert?

Bernadette: Vi var på to veldig fine workshops i går. Hvor begge handlet om barns sikkerhet i familier, der det er vold. To veldig fine metoder. Den ene var fra Nederland og handlet om hvordan systemet kan samhandle og skape sikkerhet hvis barnet skal bli boende hjemme. Den andre var norsk, ved Dimitri Samoilow og Jon Middelborg. Den handlet om hvordan man hjelper familier og par, der det viser seg at det er vold i hjemmet og hvordan

man på samme overordnede måte forsikrer seg om at barnet er trygt. Det var litt ulike innfallsvinkler, men utrolig inspirerende. Veldig fint å se at barns sikkerhet prioriteres i ulike metoder.

Dagfinn: Vi var også på et "wilderness-program", der det handlet om ungdom med atferdsvansker. Man får lett assosiasjoner til "bootcamp". Det var morsomt å se hvordan de forsøkte å lage en terapeutisk ramme som også inkluderte familie og systemarbeide og tenkte mer langsiktig på hvordan dette kunne få en terapeutisk effekt for familien og det miljøet ungdommen kommer tilbake til. Jeg kjente likevel hele tiden på at det ble et veldig individuelt fokus på at ungdommen må skjerpe seg og ta seg sammen og lære noen ferdigheter. Underliggende var jeg bekymret for det hele veien, men jeg så en tendens til å koble på familien og familiesystemet og likte det.

Bernadette: Jeg syns at selv om det var et individuelt fokus, var det et terapeutisk fokus. Det var ikke straffende og "ta deg sammen fokus", men i en terapeutisk setting. Det var veldig annerledes enn det vi tidligere har hørt om å komme seg ut i naturen og presse ungdommene på grenser til de bryter sammen og deretter kan de jobbes med. Det var ikke slik i det hele tatt.

Marianne: Dere har også hatt workshop i dag. Hva har dere snakket om?

Dagfinn: Vi har snakket om kunnskapsbasen i forhold til ungdom med alvorlige atferdsvansker og forsøkt å trekke opp noen overordnede linjer på bakgrunn av erfaring vi har med å jobbe med MST, FFT, og EMTFC i Norge. Det kom en god del folk, selv om det var klokken åtte om morgenen en lørdag. Det er inspirerende nok i seg selv. Det var hyggelig å få lov å presentere våre erfaringer rundt det arbeide vi gjør.

Bernadette: Det er sånn stemning her at folk er oppe tidlig og får med seg mye.

Dagfinn: Det var flere som kom opp etterpå og tok med seg kontaktinformasjon. Det er alltid morsomt. Vår målsetning var å inspirere til at man alltid kan gjøre noe for denne målgruppen ved å lære seg metodene. Har man mulighet for det, er det veldig bra. Har man ikke muligheten, er det likevel kunnskap og terapeutiske intervensjoner man kan vite om og bruke, uten at det nødvendigvis er evidensbasert, men det er kunnskap og ferdigheter å ta tak i. Metoder er bare til inspirasjon for denne målgruppen som absolutt trenger det.

Bernadette: Det som ble tydelig er å se når folk nikker og kjenner seg igjen i hvor vanskelig det er å jobbe med de familiene med ungdom som er avvisende og som ikke ønsker at de voksne skal være involvert. Ungdom som har en veldig vanskelig kommunikasjon med familiene sine. Man ser det er noen ideer til en ny giv til å tørre å møte disse familiene og at man får med seg noen verktøy til å gjøre det.

Vi fortsetter samtalen og kommer inn på vårt arbeide hjemme i Norge, Bernadette og Dagfinn på Atferdssenteret, jeg i Bufdir, seksjon for familie og oppvekst.

Dagfinn: Vi jobber med metoder som er blitt forankret og plassert i barnevernet, men det har alltid vært et spørsmål om hvordan familier som ikke er i kontakt med barnevernet kan få denne hjelpen og hvordan det å ta kontakt med barnevernet kan bli en barriere for å få hjelp, da det ikke er meldt noen bekymring, selv om atferden og bekymringen er alvorlig nok. Region sør i Bufetat har nå fattet et vedtak om at familievernnet kan direktehenvise til FFT og lette veien inn for familier til dette tilbudet. Ved å ha denne fleksibiliteten kan behandlingstilbudet, som finnes i det statlige barnevernet, nå bedre ut til målgruppen.

Marianne: På den måten kan man gjennom familievernet få raskere hjelp og tidligere kontakt?

Dagfinn: Ja, familievernet er et naturligere sted for familier å ta kontakt. Det er kjennskap til familievernet lokalt. Det er et lavterskeltilbud hvor det er lett å henvende seg og man trenger ikke å få noen diagnose eller å stemples som en barnevernsfamilie. Man kan få den hjelpen man trenger uten å knytte det til bekymring om omsorgsfunksjonen, som er det man ofte forbinder med barnevernet. Det handler rett og slett om en problematisk samhandling som hoper seg opp i en families liv mellom foreldre og ungdom, og å hjelpe dem med det.

Jeg rekker et lunsjintervju med Jon Middelborg og Dimitrij Samoilow før konferansen avsluttes.

Marianne: Hvordan har det vært for dere å delta på denne konferansen?

Dimitrij: Jeg syns det var veldig fint, veldig godt organisert. Det var faktisk en del veldig gode workshops, som jeg var på. Jeg har fått med meg en del inspirerende ting.

Marianne: Hva har spesielt inspirert deg?

Dimitrij: Vi har selvfølgelig vært opptatt av å høre på en del workshops om vold. Vi har hørt på Justin Van Lawik fra Amsterdam, som tydeliggjorde veldig fint hvorfor hun tenker på familie- og partnervold som et relasjonelt problem. Hun hadde noen gode poenger. Jeg skulle gjerne hørt mer av henne.

Jeg liker også godt å høre på Sandra Stith og Eric Mc Collum, fra henholdsvis Kansas state University og Virginia Tech. Jeg syns det var morsomt å se at de har klart å bruke løsningsfokusert terapi uten at volden blir usynlig.

Jeg har også vært på en workshop av Stephen Madigan om "Addressing Race and Justice in Narrative Therapy", som jeg syns var OK. Han viste fram hvordan terapeuten kan trå feil i en samtale, på grunn av rasisme - egentlig. Han anklaget seg selv for internalisert rasisme. Det var interessant å se hvor fort det kan skje.

Jeg likte også veldig godt å ha sett Monica Mc Goldrik, som hadde plenumsforelesning. Hun er en fin person og jeg ble inspirert til å bruke genogram mer. Det var morsomt å se hvordan hun brukte det på mange kreative måter, bl.a. annet med leker som symboler i genogrammet for å symbolisere hver person i familien, for at familien så skulle forklare til hverandre hvorfor de hadde valgt akkurat den figuren - og den dialogen de fikk rundt dette. Noe i likhet med "Livets elv", bare litt enklere.

Marianne: Jon, hvordan er ditt inntrykk av konferansen?

Jon: For det første syns jeg den har vært veldig godt organisert, slik Dimitrij sier. Det har vært relativt få mennesker her, så det har blitt litt intimt og lett å prate med folk, og å prate med foredragsholdere etterpå og kunne spørre dem. Da vi holdt workshop selv var det

Jon Middelborg og Dimitrij Samoilow i samtale med Sandra Stith og Eric Mc Collum.

mange som kom bort til oss etterpå og snakket med oss. Ellers syns jeg temaene her har vært interessante og mangfoldige. Nå har vi spesielt vært opptatt av vold, som Dimitrij sier. Vi har vært på mange workshops sammen, men også noen forskjellige.

Jeg var og hørte på Linn Shi fra Northern Illinois University, som også var kjempeallright. Hun hadde gjort en undersøkelse om hva voksne bringer med seg til terapi. Hun fant at de i størst grad brakte med seg emosjonelt misbruk, ikke i så stor grad fysisk misbruk, i det de hadde med seg fra barndommen. Emosjonelt misbruk og emosjonell forsømmelse var det som folk tok opp senere i livet, fordi det ble problematisk for dem.

Jeg vil lese mer om hva hun har skrevet og forsket på.

Det jeg tar med meg hjem fra konferansen er en god del innen vold - som vi har vært interessert i. Det har vært en god del nordmenn her som det har vært hyggelig å treffe. Summa summarum har det vært en veldig bra konferanse.

Marianne: Er det noe som peker seg ut, som har inspirert deg mer enn annet?

Jon: Jeg tenker litt som Dimitrij. Jeg hørte Sandra Stith og Eric Mc Collum i Slovenia for to år siden. Nå syns jeg de hadde en enda bedre workshop i forbindelse med en bok de gir ut. Det er klart jeg kommer til å kjøpe den boka og bruke den mer i arbeidet - og lese nøye gjennom det de skriver.

Jeg syns også det var veldig interessant med Justine van Lawick og Linn Shi.

Marianne: Hvordan var det for dere to å ha workshop da.

Jon: Det vi var mest overrasket over var at det var så mange som kom. Det var et utrolig merkelig tidspunkt å ha den på, helt på slutten av konferansen uten noen andre parallelle workshops. Vi trodde at ingen ville komme. Det kom veldig mange. Folk var interesserte og stilte spørsmål. Vi fikk mange kommentarer i etterkant også.

Marianne: Hvilke spørsmål stiller folk?

Dimitrij: De blir opptatt av den måten vi kartlegger vold på, som vi viste på video. De spør om vi får mye motstand og hvordan vi arbeider. De blir også veldig opptatt av hvordan vi fokuserer på barna.

Jon: De liker at vi har med barna som tematikk hele tiden. Det setter folk som jobber med vold veldig pris på.

Dimitrij: Vi fikk noen tilbakemeldinger på å bruke reflekterende samtaler når vi har co-terapi.

Jon: Det var spesielt hyggelig at Sandra Stith og Eric Mc Collum kom og hørte på oss. De er en av våre inspirasjonskilder i tillegg til Arlene Vetere. De var kjempefornøyde og kom med mange hyggelige tilbakemeldinger.

Marianne: Noen sluttkommentarer?

Jon: Det har vært verdt å ta turen. Denne konferansen var veldig bra.

Dimitrij: Jeg var i Paris på EFTA konferansen i høst og ble litt skuffet over den. Den var stressende og litt rotete. Her var det en ro over hele konferansen. Ingen stress i å komme seg fra en workshop til en annen. Det var organisert på en sånn måte at det var rolige overganger. Det var veldig OK.

I løpet av konferansen har jeg hatt en intervjusamtale med Terje Tilden og Ottar Ness om klinisk familierapiforskning. Begge har gjennomført doktorgradsstudier innen familierapi. De forteller om denne prosessen og deler sine tanker om hvordan det har vært. Dette vil bli presentert i sin helhet i et senere nummer av Metaforum.

EFT og parterapi ble presentert av flere workshopholdere på konferansen. Judith Kellner fra New York hadde en workshop under tema "Rescued love". Jeg fikk et intervju med Judith, om hennes arbeid og om hvordan man kan kvalifisere seg for å bli en EFT terapeut. Dette vil også bli presentert senere.

Ved konferansens avslutning ble det informert om neste års IFTA-konferanse som skal være i Vancouver i Canada 21.-24.mars 2012. Tema er "Couples therapy - advancing the profession". Plenumsinnledere vil blant annet være Sue Johnson og John og Julia Gottmann. Fristen for å melde inn abstracts er 15.september. Se mer informasjon på nfft.no

Mange spør meg om NFFT arrangerer fellesreiser til internasjonale konferanser. Det gjør vi vanligvis ikke, men det vil som regel alltid være noen av oss i styret og mange nordmenn på internasjonale konferanser. Det er mye å spare på å melde seg på og bestille billetter god tid i forveien.

Kanskje ses vi i Vancouver?

marianne.bie@nfft.no

Call for Presentation Proposals is NOW OPEN

**We invite you to submit your proposal
BEFORE the DEADLINE
September 15, 2011**

CONGRESS THEME
Couples Therapy: Advancing the Profession

Present to colleagues from around the world.

**International Family
Therapy Association**

IFTA

Visit Our Websites

www.ifta-congress.org
www.ifta-familytherapy.org

Se også www.nfft.no

Bergensseminaret 26. og 27. mai 2011

”Attachment Narrative Therapy”: Integrering av narrative, systemiske og tilknytningsterapier med prof. Arlene Vetere.

*Gjengitt ved Hilde Opstvedt,
Senter For Familie og Samliv, Modum Bad*

Bjergvin Familierådgivningskontor hadde i år invitert Rudi Dallos og Arlene Vetere til å snakke om ”Attachment Narrative Therapy”. Rudi Dallos valgte å melde avbud p.g.a. askeskyen. Han skulle gifte seg førstkommende helg og tok ikke sjansen på ikke å komme hjem i tide, noe vi hadde stor forståelse for.

Det var imponerende å se hvordan Arlene med letthet overtok hans plass og holdt seminaret alene. Selv sa hun at de kjente hverandre så godt at de nesten var ”utbyttbare”.

Arlene er knyttet til Diakonhjemmets Høyskole, Institutt for sosialt arbeid og familierterapi, og underviser regelmessig i Norge. Målet for dette seminaret var å få oss til og reflektere over egen praksis ut fra det teoretiske perspektivet hun presenterte. Seminaret var strukturert slik at det vekslet mellom undervisning og oppgaver / refleksjoner med sidemannen. Det var en form som passet godt.

Den første oppgaven vi fikk var å reflektere over egne tilknytningserfaringer og hvilke betydningen dette hadde for vår terapeutiske praksis.

Tilknytningens teori og praksis:

Bowlby, som er opphavsmannen til tilknytningstradisjonen, er som kjent fra England. Jeg spurte Arlene om hans tenkning om tilknytningens betydning alltid har vært en viktig del av det psykologiske fagmiljøet i England. Det avkreftet hun. Hun fortalte at Bowlby sin forskning ble politisert etter 2.verdenskrig. Under krigen var det mange kvinner som måtte gå ut i arbeidslivet p.g.a. mangel på arbeidskraft, også i tradisjonelle mannsyrker. Da freden kom og soldatene vendte hjem, brukte politikerne Bowlbys forskning til å legitimere at kvinnene skulle gå ut av arbeidslivet igjen og være husmor på fulltid. Feminister og systemiske tenkere

Bilder: Paal Rasmussen

har av den grunn vært kritisk til tilknytningsbegrepet. De har vært redd for at dette førte til at mor ble bundet til hjemmet, og at hun ble gjort til årsak til barnas problemer. Nyere nevrobiologisk forskning har imidlertid, på en overbevisende måte, vist oss hvor stor betydning kvaliteten på tilknytningen - til ikke bare mor, men også til far, har for barnets utvikling.

Arlene refererte også til nevrobiologisk forskning som viser betydningen av trygg tilknytning i voksen alder. Hun fortalte at smertepasienter med trygg tilknytning har mindre smerte når de holder partneren sin i hånden framfor en fremmed sykepleier, mens det omvendte er tilfelle for en person med utrygg tilknytning.

Arlene pekte på at en svakhet med systemisk og narrativ tilnærming er at det forutsettes at personen har utviklet evnen til å reflektere om seg selv, den andre og relasjonen mellom dem. Nyere forskning på bl.a. på mentalisering, viser imidlertid at vi ikke kan ta dette for gitt, særlig når tilknytningen trues. I dette perspektivet blir det viktig nettopp å kartlegge pasientens reflekterende funksjon, og utvikling av denne evnen blir en vesentlig del av målsetningen for terapien.

Trygg tilknytning og den gode avhengigheten er nettopp forutsetningen for vår selvstendighet og for utvikling av selvrefleksjon og regulering av følelser. Når tilknytningen trues, blir det å opprettholde tilknytningen det primære fokuset. Det blir derfor viktig å kartlegge hvilke tilknytningsstrategier og omsorgserfaringer pasientene har fordi det har en så grunnleggende betydning for deres relasjonelle kompetanse og hvordan de fungerer som par og foreldre.

Arlene har jobbet med familievold og har mye erfaring med personer som har en utrygg tilknytning. Hun har erfart at når det er vold i en familie, blir hjelpeapparatet så opptatt av volden at de lett kan overse viktige følelser. Det er ofte følelser som det kan være vanskelig å uttrykke fordi en da blir sårbar i relasjonen. Hun påpekte at

for å våge gjøre oss sårbare, må vi ha tillit til at vi vil bli tatt i mot av den andre. Likeledes fordrer det å være åpen og tilgjengelig for den andre, at vi klarer å holde vår egen respons tilbake. Begge må kunne holde seg selv og den andre i sitt eget sinn og stole på at den andre klarer det samme. Det er en utfordring for de fleste i nære relasjoner når følelstrykket øker.

Vold er ofte utløst av triggere som indikerer at tilknytningen er truet. Arlene vektla at avvisning og ydmykelser i nære relasjoner er like stressende som at vi faktisk blir forlatt av den betydningsfulle andre. Hun hevdet videre at en person som opplever tilknytningsangst vil ha behov for å få bli trygget og at det er viktig å møte dette behovet som terapeut.

Arlene viste her bl.a. til Susan Johnsons emosjonsfokuserende terapi. Videre vektla hun betydningen av å ha kunnskap om traumereaksjoner og hvordan disse reaksjonene også formes og opprettholdes i en relasjonell kontekst.

Arlene hadde valgt ut følgende sitater fra Bowlby for å vise tilknytningsteoriens relevans for systemisk forståelse:

Dynamic systems:

"Many of the most intense emotions arise during the formation, the maintenance, disruptions and the renewal of attachment relationships. The formation of a bond is described as falling in love, maintaining a bond as loving someone. Similarly, threat of loss arouses anxiety, and actual loss give rise to sorrow; whilst each of these situations is likely to arouse anger. The unchallenged maintenance of a bond is experienced as a source of security and the renewal of a bond as a source of joy." (Bowlby, 1980)

Secure base:

"For not only young children, it is now clear, but human beings of all ages are found to be the happiest and to be able to deploy their talents to best advantage when they are confident that, standing behind

Bergen 2011

them are one or more trusted persons who will come to their aid should difficulties arise. The person trusted provides a secure base from which his (or her) companion can operate". (Bowlby, 1973)

Arlene framhevet at tilknytningsteori ikke patologiserer avhengighet, men nettopp gjør avhengigheten til forutsetning for selvstendighet. Hun definerte selvstendighet som evnen til å reflektere over våre egne tanker og følelser selv om vi er avhengige. Hun vektla at det er i trygge relasjoner at vi kan bli kjent med (føle) oss selv og reflekterer over oss selv og våre relasjoner.

Fordi tilknytning er så grunnleggende for vår overlevelse er reguleringen av tilknytning en viktig del av vår psyko-biologiske utrustning, og informasjon som er viktig for vår overlevelse har "forrang" i informasjonsbearbeidingen. Det er derfor nødvendig å ha kunnskap om den psyko-biologiske reguleringen av tilknytning gjennom alle livsfaser, når vi jobber med relasjoner og relasjonell kompetanse.

Arlene var opptatt av å bruke begrepet tilknytningsstrategi heller enn tilknytningsstil. Hun tenker at begrepet strategi større grad vektlegger at tilknytningsstrategier er aktive handlinger som barnet (og den voksne) gjør for å mestre en relasjonell kontekst. Hun var også opptatt av at alle relasjoner består av minst 3 personer (triangelet), dvs. relasjonen mellom to og den tredjes opplevelse av relasjonen mellom de to. Eksempel på dette vil være barnet som tar vare på forholdet mellom

foreldrene. Arlene vektla at dette, i tillegg til betydningen av kontekst, har vært signifikante bidrag fra systemisk tenkning til forskningen på tilknytning. Forskning på tilknytning har vært fokusert på dyaden fordi den er enklere å forske på. Hun hevdet at vi mangler systematisk kunnskap om hvordan mennesker lærer i grupper over tid (f.eks. familier over flere generasjoner), men at det er en økende interesse for dette.

Arlene presenterte videre hvordan informasjon om relasjoner lagres i hukommelsen vår. Hukommelsen deles inn i en implisitt hukommelse (høyre hjernehalvdel) og en eksplisitt hukommelse (venstre hjernehalvdel).

Den implisitte hukommelsen representerer sanseinntrykk og prosedurale minner - som er kroppslige erfaringer for hvordan ting utføres, inkludert følelsesuttrykk og relasjonelle samhandlingsmønstre.

Den eksplisitte hukommelsen er den semantiske hukommelsen - bestående av kognisjon, forestilinger og holdninger.

Den episodiske hukommelsen består av informasjon fra både den implisitte og eksplisitte hukommelsen.

En integrert hukommelse er en forutsetning for å kunne reflektere - når følelsene aktiveres. Det er denne integreringen som forstyrres når tilknytningen har vært for uttrygg. Da ser en ofte at personer utvikler tilknytningsstrategier som er dominert av enten det implisitte eller eksplisitte hukommelsessystemet. En som er unnnvikende vil f.eks være intellektualiserende og kan fortelle om relasjonelle erfaringer, men ha

lite affekter integrert inn i minnene (underaktivering). Omvendt kan en person med en klamrende tilknytningstrategi ha mange minner, men lite språk til å skape mening i minnene (overaktivering). En kan også ”vippe” mellom over- og underaktivering. En sentral del av terapien vi da være å hjelpe pasienten til å bli mer bevisst på sin egen tilstand slik at de kan regulere følelsene i relasjonen på en bedre måte.

Adult Attachment Interview (AAI) er et strukturert intervju som har blitt utviklet for å forske på hvordan voksne snakker om sine tilknytningserfaringer.

Intervjuet dekker familiebakgrunn / kontekst, kvaliteten på tilknytningen, beskrivelse av foreldre og relevante minner fra oppveksten; hvordan en ble trøstet når en opplevde vanskelige ting, tap og atskillelser, mishandling/overgrep, og erfaringer med å være forlatt.

En kartlegger også evnen til å reflektere rundt egne erfaringer og integrere disse i et sammenhengende selvnarrativ.

Videre utforsker en hvilke oppdragelsesstrategier personen har utviklet i møtet med egne barn (Hva var bra i min oppvekst som jeg vil føre videre.) Hva er ting som jeg ikke vil gjøre mot mine barn). Forskning har vist at personer som har hatt en vanskelig oppvekst, men som klarer å reflektere over sine følelsesmessige erfaringer, i større grad klarer å etablere en trygg tilknytning til egne barn.

Arlene refererte til Carol George som har tatt AAI i bruk som et terapeutisk redskap. AAI kan brukes i sin helhet, eller så kan en bruke deler av intervjuet der hvor spørsmålene blir relevante i den terapeutiske prosessen.

I terapi brukes intervjuet semistrukturert og en er fri til å gå mer i detalj på de ulike temaene. Carol George så potensialet i AAI i.f.t. å aktivere den implisitte hukommelsen (høyre hjernehalvdel).

Arlene som selv bruker AAI, vektla viktigheten av å være seg bevisst hvilke hukommelsessystem som vil bli aktivert av de spørsmålene som vi stiller. Hennes

erfaring er at spørsmålene i AAI lett kan integreres inn i systemisk terapi

Hun sa videre at strukturen i den systemiske samtalen på mange måter er velegnet til å fremme selvrefleksjon hvis en er sensitiv for tilknytningsstrategien og mentaliseringsevnen hos pasienten. En bør særlig være oppmerksom på hendelser som har ført til ”sår” i tilknytningen og hjelpe pasientene til å reparere disse hendelsene. Hun sa at arbeid med mennesker i vanskelige livssituasjoner viser at tilknytningsstrategiene utfordres. De fleste vil kjenne et press mot tidligere innlærte strategier. I slike situasjoner kan vi få en læring og modning i tilknytningstrategien hvis vi har tilstrekkelig støtte. Hvis ikke, kan vi få en låsning som kan gi en stagnasjon og begrensing. Arlene foreslo at dersom en bruker reflekterende team i denne sammenheng, bør refleksjonen være rettet mot relevante tema for tilknytningen. Carol George er opptatt av generasjonsperspektivet både når hun skal forstå dannelsen av tilknytningstrategier og når en skal arbeide med å endre dem. Hun har intervjuet foreldre med tenåringer bak speilet. Ungdommene ble tatt inn i rommet etterpå til en reflekterende samtale. Når de samme ungdommene ble intervjuet 6 mndr. senere hadde de større empati og forståelse for foreldrene sine. Systematisk utforsking av tilknytningsnarrativer kan også lett integreres inn i bruken av familiegenogrammet. Andre metoder som Arlene nevnte var; skulpturering og Karl Toms intervju av den internaliserte andre.

Oppsummerende:

Arlene startet seminaret med å spørre: ”Hva støtter den narrative funksjonen hos pasientene, som gjør at de kan snakke om livene sine på en måte som vil hjelpe dem til å håndtere livet sitt på en bedre måte?” Jeg synes hun klarte å belyse dette på en grundig måte og vise oss hvilken relevans forskning på tilknytning har for vår systemiske praksis. Når jeg skulle oppsummere seminaret for min egen del, ble jeg særlig opptatt av Arlene sin faglige

posisjon. Hun har en tydelig forankring i systemisk forståelse og metodikk, og det er denne basen hun integrerer andre perspektiver og metoder inn i. Jeg ble slått av hvilken betydning dette har for utvikling av feltet. Dette fordi det får henne til å stille spørsmål om hva andre faglige perspektiver betyr for systemisk tenkning og metodikk. Videre hvordan

systemisk tenkning kan informere og inspirere andre tradisjoner. Jeg ble absolutt klokere av å høre på henne. For meg ble dette to innholdsrike dager med godt faglig påfyll.

Fornøyelsen ble enda større ved at det var rikelig med pauser fylt med god mat og godt sosialt samvær.

Hilde.Opstvedt@modum-bad.

Anbefalt litteratur:

Dallos, R. (2006) "Attachment Narrative Therapy"

Dallos, R. & Vetere, A. (2009) "Systemic therapy and Attachment narratives"

Dallos, R. & Vetere, A. (2010) "Emotions, Attachment and Systems." *Context*, 107, 8-10

Dubois-Comtios, K. & Moss, E. (2008) "Beyond the dyad: do family interactions influence children's attachment representations in middle childhood?" *Attachment and Human Development*. 109(4):415-431

Mikulincer, M. & Goodman, G.S. (2006) *The Dynamics of Romantic Love*

Vetere, A. & Dallos R. (2008) "Systemic therapy and attachment narratives." *Journal of Family therapy*, 30, 374-385

Annonse

A DAUGHTER'S PORTRAIT OF GREGORY BATESON:

AN ECOLOGY OF MIND

FILMVISNING PÅ LITTERATURHUSET 29. AUGUST 2011 KL. 19.00

Mange regner Bateson (1904–1980) som en av det 20. århundres viktigste tenkere. Denne filmen gir et unikt innblikk i hans originale, tverrfaglige innfallsvinkel til alt fra delfinkommunikasjon og schizofreni til økologi og det hellige.

Filmen blir presentert av hans datter, filmskaperen Nora Bateson.

Fri entré.

Tirsdag 30.august kl.10-14 arrangeres dessuten et tverrfaglig seminar om Gregory Bateson i auditorium 3, Eilert Sundts hus, Universitet i Oslo. Påmelding til Thomas Hylland Eriksen (t.h.eriksen@sai.uio.no)

ARRANGØRER:

HiOA flimmer
Barn og unge på tvers

FOKUS
PÅ FAMILIEN

Diakonhjemmet
Høgskole

ISF

NFFT

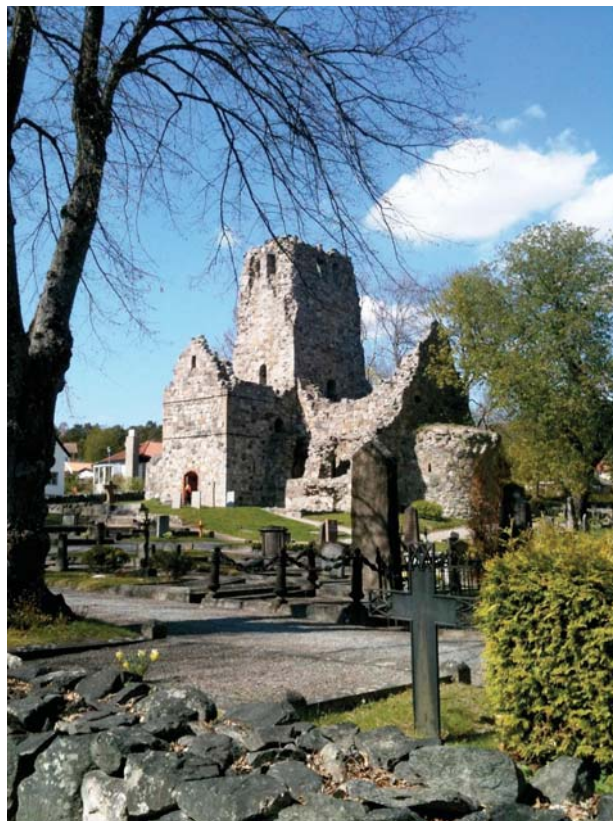
NORDISKE RØTTER I SIGTUNA

Fra Nordisk ledermøte ved Marianne Bie.

De nordiske familieterapiforeningene er nært knyttet til hverandre. Som et ledd i å styrke det nordiske samarbeidet møtes lederne for de nordiske foreningene hvert vår for å utveksle erfaringer og informasjon, og rett og slett for nettverksbygging og støtte.

Den historiske, svenske byen Sigtuna, like utenfor Stockholm var stedet for årets ledermøte 6.-8.mai. Sigtuna ble grunnlagt i 980 og var et nordisk hovedsete i Vikingtiden. Klosterruiner og historiske minnesmerker preger byen, som viste seg fra sin aller vakreste side disse varme maidagene. I 2011 er ikke vikingskipene fremkomstmiddel for å møtes. Nå flyr lederne av de nordiske foreningene høyt over hav og land

Kanskje er det en trend i tiden, eller bare en tilfeldighet, men i år er det kvinnelige ledere i alle de nordiske foreningene. Du vil nå få høre mer om dem og om familieterapiarbeidet i Norden.

Marie Forneman er vertinne for årets møte i Sigtuna - på det sjarmerende hotellet, ”32 rom og køk”, ved innsjøen Mælaren. Dessuten har hun fullt opp å gjøre med å lede arbeidet med Nordisk kongress i Visby. I begynnelsen av mai var det 680 påmeldte. Det vil nok bli mange flere innen kongressen starter i august. Marie er sosionom og arbeider til daglig i barnepsykiatrien i Østersund. Hun har vært i styret i den svenske foreningen fra 2005 og leder i to år.

Ritva Karila-Hietala er nyvalgt leder i Finland, etter Jan Christer Wahlbeck, som har ledet den finske foreningen i mange år. Ritva forteller at det var en stor overraskelse at Jan Christer sluttet og en enda større overraskelse at hun selv ble valgt til leder. Ritva er psykiatrisk sykepleier. Hun har arbeidet innen barne-, og ungdomspsykiatrien og rehabilitering av barn med nevropsykiatriske problemer. Hun har vært leder i Østerbottens familieterapiforening siden 2005, en tospråklig forening og vært nestleder i den finske foreningen før hun nå ble leder. Jeg møter henne på Arlanda og vi tar taxi sammen den 15 minutter lange turen til Sigtuna. Ritva snakker finsk og litt svensk og engelsk. Derfor krever disse dagene med mange nordisk språk hennes fulle konsentrasjon.

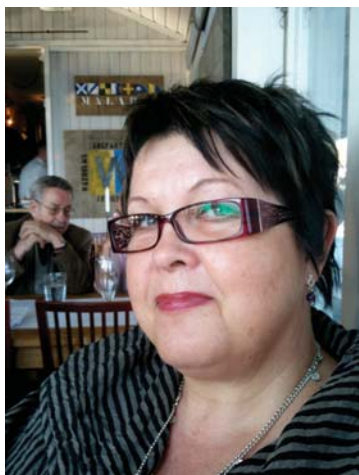
Thuridur Hjalmtysdottir fra Island er også kommet. Hun er psykolog og familieterapeut, utdannet i Norge. Hun har jobbet med skolepsykologi og på et familiekontor på Island. Hun har ledet den islandske foreningen i tre år. De to siste årene har Thuridur vært Islands representant på NFFTs årsmøte på Vettre.

**Marianne Bie, Norge og
Lisbeth Villumsen, Danmark**

Thuridur Hjalmtysdottir, Island

Ritva Karila-Hietala, Finland

Marie Forneman, Sverige

Lisbeth Villumsen fra Vest Jylland i Danmark er her også. Hun er sykepleier, sunnhetspleierske og har familierapiutdanning og narrativ utdanning fra Australia. Hun har vært prosjektleder for et prosjekt om fødselsdepresjon og leder i en stor kommune. Hun har arbeidet selvstendig siden 2004 og er nå leder på andre året for den danske familierapiforeningen, STOK. Mange har nok møtt Lisbeth på NFFTs årskonferanser på Vetre, der hun har vært utsendt som Danmarks nordiske representant i mange år.

I løpet av disse maidagene har vi møter, måltider og et lite avbrekk med vandring gjennom Sigtuna. Vi utveksler informasjon om organisering, lokalforeninger, medlemstall, kontingenter, arbeid med sertifiseringsordninger, og trender og tendenser i feltet.

Hans Christian Michaelsen kom og deltok på lørdag for å informere og være bindeledd til NFTO (National Family Therapy Association) under EFTA, der han er valgt inn i styret. Mer om NFTO finner du annet sted i dette bladet.

Den finske, svenske og danske foreningen har lokalforeninger i tillegg til de nasjonale foreningene. Dette organiseres på ulike måter. Det koster penger å møtes i ulike sammenhenger.

Alle foreningene er hovedsaklig drevet av frivillig innsats. Økonomi er et gjennomgangstema, og det er gjennomgående at foreningene prøver å holde medlemskontingenten lav, for at flest mulig skal ta seg råd til å være medlem.

Den finske foreningen er størst med 1670 medlemmer. Deretter kommer NFFT med 1017 medlemmer. Den minste foreningen er Island med ca 50 medlemmer. Thuridur forteller om utfordringene Island har med tanke på den økonomiske krisen og askeskyen etter vulkanutbruddet. Det er viktig for Island å være inkludert i det nordiske samarbeidet. Det er startet en familierapiutdanning på Island og arbeidet med sertifiserings-ordninger er svært aktuell.

I Sverige, med utstrakt møtevirksomhet i lokalforeninger og hovedforening har man slitt med økonomien, som ikke rekker til deltakelse på internasjonale møter. De håper Nordisk kongress skal gi en buffer for fremtiden.

Familierapi er ingen beskyttet tittel i Sverige, men mange familierapeuter er psykoterapeuter og psykoterapeut er en beskyttet tittel i Sverige. Marie forteller at foreningen foretar balansegang med tanke på å være nok interessert i forskning. Hun opplever at terapeutene er interessert i terapi og ikke så mye i forskning, men ser samtidig at forskning er viktig for familierapifeltets posisjon og anerkjennelse i forhold til for eksempel kognitiv terapi.

I Finland lanseres i år et nytt tidsskrift som heter "Familierapeut". Tidsskriftet vil være mer praksisnært, ikke så viten-

skapelig som Pheratherapia. De har ansatt en redaktør som planlegger det nye tidsskriftet sammen med styret. (Mer som vårt eget Metaforum kanskje?)

I Finland deler de ut en innovasjonspris til personer eller arbeidsgrupper som har utmerket seg med god praksis. Hvert år velges "årets familieterapeut". Den finske foreningen skal utgi en bok om familieterapi. En stor forandring i Finland er at utdanning av familieterapeuter legges til universitetet. Konsekvensene av dette er ikke tydelige ennå. Det er Finnlands tur å arrangere Nordisk kongress i 2014 og planene så langt er at stedet blir Rovaniemi.

Lisbeth forteller at i Danmark er STOK opptatt av politiske trender og utdannelsestrender. Skiftende regjeringer påvirker familiepolitikken. Det er en tendens til at evidensbaserte tilnærminger råder behandlingsfeltet. Lisbeth fremhever at STOK er en interesseforening, som er systemisk og narrativt inspirert. Lisbeth vil jobbe for bredde i foreningen med tilbud til ulike grupper. I Danmark finnes en forening SPUD, en sammenslutning av psykoterapeutiske utdannelsesteder og foreninger. STOK er blitt medlem av denne foreningen og ønsker gjennom det å delta i å påvirke akkrediteringsordninger.

Familieterapi er en ung tradisjon på Island, forteller Thuridur. Kognitiv terapi er mest anerkjent og har stor innflytelse på behandlingsfeltet. Familieterapi har en svak posisjon i blant annet BUP. Island har tradisjon for behandling av klienter på gårdene. Det er en tendens til at dette trappes ned og at familiebehandling overtar.

På Island strever man også med at familieterapi ikke er legitimert. Akkreditering, sertifiseringskrav og godkjenningsordninger er et tema på Island, som i de øvrige nordiske landene. Nordisk ledermøte for 2012 vil finne sted på Island, i Reykjavik.

Avslutningsvis orienterer Marie mer om Nordisk kongress i Visby. SFT planlegger en heftig åpningsfest i ruinene av St. Nicolaikirken. I forkant av kongressen er det planlagt utflukter man kan melde seg på. Alle som har sendt inn abstracts får holde minst en workshop, forutsatt at mange nok melder seg til den. Alle oppfordres til å forhåndspåmelde seg på både symposier og workshops, for at arrangøren kan planlegge best mulig. Det vil bli 17 parallelle workshops, alle på en time. Om noen fra Norge har problemer med å finne flybilletter til Visby, kan det anbefales å sjekke flyvninger fra Arlanda til Bromma.

Det har vært gode dager i Sigtuna.

Kanskje nettopp denne over tusen år gamle byen har minnet meg på våre felles nordiske røtter og vår nordiske historie.

Minnene fra nordisk kongress i Bergen og den store oppslutningen både der og til kongressen i Visby viser at interessen for familieterapi er stor i Norden.

Også i 2011 har vi felles tema og utfordringer. Vi trenger vinger. Hvor er de? Kanskje er det vår kjærlighet til faget og felles interesse for familieterapi som skaper de vingene som skal bære ideene og praksisen inn i fremtiden.

Fra en utflukt i Sigtuna, supplert med H C Michaelsen.

marianne.bie@nfft.no

Annonse:

**Nordic Association for Clinical Sexology
Oslo welcomes you!**

Time: October 13th – 16th 2011
Place: Quality Hotel 33, Østre Aker vei 33
Oslo, Norway, <http://www.q33.no/>

Main topic: DESIRE
Information and registration:
<http://www.nacs.eu/> and <http://www.nfks.no/>

GENERALFORSAMLING

Saker som ønskes behandlet på NFFT's
generalforsamling 2012 må være styret i
hende innen oktober 2011

NFFT – FONDET

Påminnelse:

Frist for søknad til
NFFT- FONDET
15. september 2011

Se www.nfft.no under Fondet
for søknadsskjema og retningslinjer

NB!

**PÅMINNELSE
OG OPPFORDRING:**

**PAR- OG FAMILIE-
TERAPIFORSKNING**

Styret i NFFT er, som vi tidligere
har orientert om, opptatt av å gjøre
tilgjengelig informasjon om
pågående norske forsknings-
prosjekter, -publikasjoner og
doktorgrader på vår hjemmeside
www.nfft.no under Forskning.

Vi får en del henvendelser fra
fagpersoner som er interessert i å
få oversikt over par- og familie-
terapiforskning, og hvem de kan
henvende seg til. Denne siden må
bygges opp i samarbeid med dere,
og vi trenger innspill og
informasjon som er aktuelt å legge
ut på sidene.

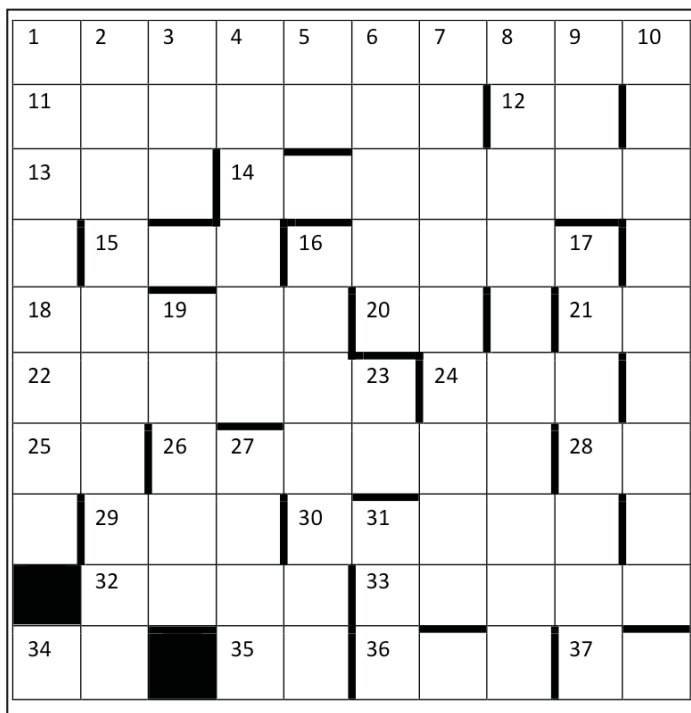
Oppfordringen er at dere melder
inn relevant forskningsstoff som
bør legges inn på NFFT's
hjemmeside. På forhånd takk.

Send til: bente.barstad@nfft.no

G	O	O	G	L	E	J	U	N	I
Ø	S	T	E	R	S	U	R	I	N
R	E	T	R	O	S	P	E	K	T
V		A	M	E	R	I	K	A	E
E	I	N	A	R	I	T	E	R	R
L	Ø	G	N	E	N	E	R	I	N
L	Y	pa	Y	N	G	R	E	V	E

Løsning 2-2011

Kryssord 3-2011

SEND INN LØSNING
innen 15 okt. 2011 til NFFT
Markveien 23, 0554 Oslo

Premien er kr. 250,-
i avgiftsreduksjon ved
årskonferansen på Vetre.

Løsning 3-2011:

Navn: _____

Adr: _____

E-post: _____

Vannrett:

- 1 Handler årets førjulsseminar om
- 11 Sørlandsby
- 12 Retning
- 13 Gammel gud
- 14 Har mange når de skal ta eksamener
- 15 Ikke
- 16 Opphav
- 18 Selvtilfredsstillelse
- 20 D
- 21 Flåte
- 22 Ikke mottakere
- 24 Småskolebarns oppholdssted
- 25 Artikkel
- 26 Bedrift
- 28 Tallord
- 29 Høyere makt
- 30 Majonestype
- 32 Himmelsk hage
- 33 Fettlag
- 34 Verdensorganisasjon (fork)

35 Bok i bibelen (fork)

36 Spist

37 Mennesker i slange

Loddrett:

- 1 "Forårsaket av leger", fremmedord
- 2 Er Sonja
- 3 Vokaler
- 4 Telenors domenebetegnelse
- 5 450
- 6 Hvilesteder
- 7 Utbrudd når noe går veldig bra
- 8 God mat som hører ferien til
- 9 Kvinnenavn
- 10 Den store katastrofen
- 16 Er kvadratet
- 17 Aktivitet (spesielt utbredt om sommeren??)
- 19 "Kommer ikke likevel"
- 23 To like
- 27 Havneby (i Jemen)
- 31 Fryse

Minner om vervepremie: kr. 250,- i avslag på årskonferansen på Vetre, pr. vervet medlem.

OM EFTA - NFTO: LITT FAKTA, LITT HISTORIKK OG LITT NYTT.

NESTE EFTA-MØTE HOLDES I OSLO I 2012

Møtet finner sted 15. – 17. juni, og ansvar for vertskapet deles mellom NFFT og Diakonhjemmet Høgskole.

Hvert år i juni arrangeres det styremøte for de 3 underkamrene i EFTA, og vertskap rullerer mellom medlemslandene. Antall møtedeltakere kan komme opp i 40 til 60 fordi alle medlemslandene i NFTO inviteres, med en til to representanter hver.

Hans Chr. Michaelsen
Styremedl. EFTA-NFTO

Bilde fra: Sigtuna 2011

European Family Therapy Association (EFTA) er en stor organisasjon. Medlemmene teller nesten 1000 familieterapeuter, 130 undervisningsinstitusjoner og 26 nasjonale familieterapiforeninger. Totalt representerer EFTA 28 land i Europa.

Leder av EFTA General er for tiden Kyriaki Polychrony.

EFTA består av 3 underkamre:

EFTA-CIM (Chamber for Individual Members), EFTA-TIC (Training Institutes Chamber) og NFTO (National Family Therapy Organisations). NFFT er medlem av det siste sammen med 25 andre nasjonale foreninger i Europa.

Diakonhjemmet Høgskole er medlem av EFTA-TIC, som det eneste medlemmet i Norge.

Hvert av de 3 kamrene har 7 ordinære styremedlemmer, slik at hele EFTA-styret teller hele 21 styremedlemmer. Det sier seg selv at møtene oppleves som et mangfoldig multikulturelt fenomen, både i form, innhold, struktur og ikke minst med fargerike personligheter i fri dressur.

Litt historikk: EFTA har sine røtter fra 1975 da en liten gruppe idealistiske terapeuter inspirerte hverandre til å ville forandre de sosiale strukturene knyttet til psykoterapi. ”Antipsykiatrien”, en demokratisk psykiatri uten det psykiatriske sykehuset, oppstod med pionerer hovedsakelig fra England, Italia og noen mellomeuropeiske land med R.D. Laing, David Cooper, Franco Basaglia og Michel Foucault i spissen. Nåværende medlemmer i styre og stell i EFTA, Luigi Onnis og Mony Elkaïm var også med i denne gruppen. I 1981 startet sistnevnte ”Network of Family Therapists” i forbindelse med en konferanse i Roma. Hensikten var å skape et nettverk for terapeuter som hadde utviklet et systemisk perspektiv, og i 1990 ble EFTA etablert som en offisiell organisasjon. Den bestod da av individuelle medlemmer, men har siden utviklet seg og blitt utvidet til å inkludere undervisningssteder og nasjonale foreninger.

EFTA samarbeider nært med European Association of Psychotherapy (EAP), bl.a. for å få anerkjennelse for psykoterapi som en godkjent yrkesprofesjon i Europa, og særlig familierterapi. Mony Elkaïm har vært mangeårig president i EAP, og nåværende president, Rodolfo de Bernart, er medlem av EFTA-TIC-styret.

Hva arbeider EFTA med i dag?

Grunnidéen holdes ved like. EFTA startet som et nettverk av profesjonelle som ønsket politiske og sosiale endringer i psykisk helse. Dette minner medlemmene hverandre om gang på gang i møter jeg deltar på.

Organisasjonen skal i alle deler være et korrektiv til marginalisering, et opprør mot sosial urettferdighet, en inspirasjon til å få ny kunnskap, ny erfaring og utvidet perspektiv på vår egen praksis. De individuelle medlemmene i opprinnelige EFTA, EFTA-CIM, er engasjerte talerør for det systemiske perspektivet, for praksisbasert forskning og for stadig å høyne innsikt, forståelse og kvalitet i terapeutisk praksis. Dessuten bidrar de ved sin kontingent mest til inntektene i EFTA.

Undervisningsinstitusjoner og treningsinstituttene i EFTA-TIC arrangerer hvert år sin egen lille kongress, hvor praksis og forskning på undervisning blir utvekslet i plenum og workshops.

I år holdes seminaret i Brussel, Belgia 30. september – 2. oktober, åpent for alle (www.europeanfamilytherapy.eu).

EFTA-NFTO, der NFFT er medlem, arbeider hovedsakelig med fagutvikling, kontaktskaping, utveksling av synspunkter på praksis, etikk og forskning og på utfordringer som familieterapifeltet møter i de respektive land.

Arbeidsområdene deles inn i temagrupper, der medlemmene kan utveksle og utarbeide forslag til praksis både innen faget og foreningsvirksomheten. Dette gjøres på det årlige møtet i juni, men også elektronisk mellom møtene.

Et eksempel på slikt samarbeid er forberedelsene til en workshop som NFTO arrangerte på EFTA-kongressen i Paris i oktober i fjor. En slik workshop ønskes også presentert på den neste EFTA-kongressen som holdes i Istanbul 24. – 27. Oktober 2013. Temaet vil handle om menneskerettigheter og familieterapi i krisetider.

På det siste møtet i Firenze i juni i år var tema for arbeidsgruppene:

- Sosiale og økonomiske endringer i Europa – konsekvenser for familieterapi og systemisk praksis? Dess større endringene blir, dess større blir behovet for å høre til, også innen familieterapifeltet.
- Forskning: Hva vil pågående forskning innen familieterapi fortelle oss i 2013? Hvordan blir praksis påvirket?
- EFTA-kongress: Hva slags kongress gir best utbytte? Hva er våre erfaringer? Hva er våre ønsker? Forslag til gode innledere mottas med takk, særlig kvinner.
- EFTA og etiske retningslinjer. Det endelige forslaget ble behandlet og revidert, og vil bli publisert på hjemmesidene.
- EFTAs statutter til revisjon.

I Oslo i juni neste år vil alle 3 kamrene møtes, og arrangørene vil legge til rette for både faglige perspektiver og arbeidsmøter, og for å vise noe av det Oslo har å by på. Det sosiale er ikke minst viktig når familieterapeuter møtes.

EFTA ble til som en motvekt og alternativ til de bestående og marginaliserende strukturer. Familieterapi og systemisk praksis må kjempes for i en verden som fortsatt øver vold mot klodens egenart: mangfoldet. EFTA-fellesskapet gir kraft og inspirasjon til å skape praksis og forskning som styrker flerspektrede perspektiver.

Styret i EFTA-NFTO:

Maria Borcsa,
Leipzig, Tyskland, leder
Mina Todoulou,
Athen, Hellas, nestleder
Francesco Bruni,
Torino, Italia, kasserer
David Amias,
Finchley, England, sekretær
Javier Bou Piquer,
Valencia, Spania
Julia Hardy,
Budapest, Ungarn
Hans Christian Michaelsen,
Oslo, Norge
Monica Whyte,
Dublin, Irland

NFFTs leder Marianne Bie sammen med leder av NFTO: Maria Borcsa
(For styret i NFFT møtte også Alicja Olkowska)

Hans Christian Michaelsen
Styremedlem i EFTA-NFTO

Systemisk kafé i Oslo, våren 2011

Frid Hansen intervjuet av Siv Merethe Myhra

Formidlet av Ada Rudskjær

Frid i Oslo

Det var fullt hus da Jarle Svardal ønsket de 31 fremmøtte velkommen til årets første systemiske kafé i Oslo. Denne gangen var det på "Asylet" på Grønland. "Vi er nå i en utprøvningsfase og Litteraturhuset har også vært et bra sted å ha systemisk kafé. Målet er å ha minst fire hvert år", sier Jarle. Deretter ga han ordet til kveldens hovedpersoner, Siv Merethe Myhra som skulle intervjuer Frid Hansen.

Innledningsvis var de to damene bekymret for at de skulle være for interne, de har jobbet sammen i mange år og Frid har vært Siv Merethes veileder. - *Men som gode systemikere lar vi oss korrigere*, beroliget de salen med, og inviterte til refleksjoner underveis. - *På Borgestad, der vi jobber begge to, kaller vi Frid vår utenriksminister. Hun er faglig leder og har ansvaret for den faglige utviklingen internt, men også kompetanseheving ute på kommunenivå, spesialistnivå, samt undervisning i Nordisk sammenheng*, forteller Siv.

Intervjuet startet med at Frid fortalte om sin bakgrunn og utdanning. Hun ble utdannet psykolog i 1980, og hadde blant lærerkreftene kapasiteter som Odd Arne Tjersland, Sissel Reichelt, Eva Axelsen, Per Eriksen og Hanne Haavind. Frid var en av flere som ble knyttet til Hanne Haavinds doktorgradsprosjekt. Frid skrev sin hovedoppgave som en del av det. Som et ledd i sin grunnutdanning tok hun grunnfag i kriminologi og videreutdanning på Institutt for aktiv psykoterapi. Hun jobbet med barn både innen PPT og i Bup. Da det i 1986 ble en ledig stilling på Borgestadklinikken, søkte hun og fikk den, på tross av lite kunnskap om rusfeltet.

Siv spør og Frid forteller engasjert videre:

Behandlingskonseptet var individorientert gruppe for rusmiddelmisbrukere. Halvparten var selv barn av rusmiddelmisbrukere.

Verken gener eller sårbarhet gir fullgod forklaring på rusavhengighet. Og mange av disse pasientene hadde selv barn. Ut fra møter med dem så vi behovet for forståelse for et forebyggingsperspektiv, det vil si at et behandlingsperspektiv på den voksne måtte inneholde et forebyggingsperspektiv på neste generasjon. Dette var den gangen et nybrottsarbeide.

Refleksjonene bølger frem og tilbake med eksempler, og Frid forteller: Jeg har latt meg styre av det klinisk nære. Jeg har fått telefoner fra barn som sier mamma er så full, jeg får ikke vekket henne. Det har ført til at inn-kallingsbrevet (til terapeutiske samtaler om rusavhengighet) inviterer til å ta med betydningsfulle andre. For meg så handler det om hva som skjer mellom mennesker "når min glede blir din plage". Jeg ble møtt med skepsis, folk spurte om jeg ikke forsto at jeg la sten til byrden når jeg trakk inn pårørende. Tvert i mot! I det terapeutiske rommet så jeg lettelsen over å kunne sette ord på og lette byrden. Det gir mening å tenke helhetlig. Det er barn som lever i risikofylte situasjoner og som ber oss hjelpe mamma og pappa til å bli mamma og pappa. Vi må se at vi behandler en dyade, foreldre og barn.

På 70-tallet sa jeg at jeg jobbet integrert, ikke eklektisk, forteller Frid videre. Den gangen var det viktig å vite hvor en "hørte hjemme". Goolishians tilnærming finner jeg nyttig når rus blir det styrende og organiserende prinsipp. Jeg har aldri møtt en misbruker som ikke er glad i og ikke ønsker det beste for sitt barn. Men det å vokse opp i rushjem gir problemer som kan

følge mennesker inn i voksen alder. Jeg var med som en del av et team og fikk være med å utvikle behandlingsgrupper for voksne barn av rusmiddelmisbrukere.

Dette var unge voksne som hadde vokst opp i hjem med rus, men som selv ikke hadde utviklet rusmiddelproblemer. Disse hadde andre typer psykiske symptomer.

Fokus i behandlingstilnærmingen for denne gruppen var å knytte en forståelse av egne symptomer og problemer til utviklingshistorien. Dette var i motsetning til psykisk helsevesen, som var mer opptatt av å diagnostisere.

Har dette fått konsekvenser for det kliniske arbeidet? Spør Siv

Det har løsnet. Nå har vi fått en lov som ivaretar barn som pårørende...

Du må jo si hvilken rolle du har spilt for at denne loven har kommet, bryter Siv inn

Frid: Ja, jeg hadde gleden av å være med og skrive rundskrivet og slik fått oppleve å være med og være premissleverandør på dette feltet. Nå er vi pliktig å gi barnet informasjon og vurdere hjelpetiltak. Det er stort at dette er lovfestet! samtidig må vi sørge for at vi har kvalitet på det arbeidet som skal gjøres.

Siv: *Etter hvert gikk du mer ut av det kliniske og fra ditt ståsted i "utenriksdepartementet", hva ser du?*

Det grunnleggende; å bevege seg fra individ til familie og utviklingsperspektivet.

Rusfeltet har nok vært flinkere til å se omkostninger for tredje part enn hva psykisk helsevern tradisjonelt har gjort. Rus preger og virker forstyrrende inn på oppgaver som skal ivaretas. Leveren til far tåler mer enn hva et barn tåler. Og det er ikke mengde og forbruksmønster det handler om.

Vi må ha fokus på konsekvensene, på omsorgsevnen. I tillegg er det viktige i å få tak i barns fantasier og gi adekvat informasjon - og snakke om hva som foregår i familien. Dette er komplekse samspill og samhandlingsmønstre, og vi kjenner betydningen av tilknytningsprosesser. Tilrettelegging av rammebetingelsene er noe av det vi kan bidra med.

Det var en runde til slutt med spørsmål og kommentarer fra salen. Avbrudd underveis var det ikke behov for.

Frid, med sin genuine interesse for barn, avsluttet med å fortelle en historie fra praksis som viste at grunnholdning er viktigere enn nye metoder og bølger.

Hun hadde vært på kurs og lært eksternaliseringsteknikk, denne praktiserte hun ivrig i neste møte med lille Per og familien hans. Etter en stund sa Per: "Jeg likte deg mye bedre før, jeg Frid".

ada.rudskjar@rme.oslo.kommune.no

*

Redaksjonen var til stede ved et annet arrangement med Frid Hansen denne våren og bringer enda noen glimt fra hennes virke og tanker om terapi med barn, som vi har sakset fra til Vestre Vikens intranettsider. Tilpasset Metaforum av red.

Frid i Drammen: Barn som pårørende - vårt ansvar.

Formidlet av Lise Baklund

Over hundre personer fra Klinikk for psykisk helse og rus deltok nylig på en engasjerende fagdag om familieorientert rusbehandling med Frid Hansen, psykolog og fagsjef ved Borgestad kompetansesenter. Tema var at tilnærmingen til barn som pårørende er overførbart til familiearbeid med psykisk lidelse eller alvorlig somatisk lidelse.

- Som helsepersonell er vi pålagt gjennom lov å ivareta det behovet for informasjon og nødvendig oppfølging som mindreårige barn av pasienter med psykisk sykdom, rusmiddelavhengighet eller alvorlig somatisk sykdom kan ha som følge av forelderens tilstand.

I Klinikk for psykisk helse og rus er det opprettet en egen arbeidsgruppe for barn som pårørende. Arbeidsgruppen er i full gang med å utarbeide planer for kompetanseheving, drive nettverk for barneansvarlige og inviterte til fagdag med psykolog og fagsjef Frid Hansen. Hun har publisert flere artikler, bidratt inn i arbeidet med Helsedirektoratets veileder "Barn som pårørende" og er en forkjemper for barns rettigheter som pårørende.

Utvikling går utenfra og inn

Frid Hansen startet dagen med å fortelle om hvordan mennesker utvikler seg gjennom attribuering fra andre. Hun forklarte blant annet at - *"det er gjennom den andres tilegnelse av verdi til meg som gjør at jeg føler meg verdifull, det er gjennom den andres tillit til meg som gjør at jeg føler at jeg er til å stole på"*, Foreldre og pårørende er de betydningsfulle andre. Dermed blir det svært viktig å integrere familie- og pårørendetilbud i behandlingen. Tilbudet til pårørende er avgjørende både av hensyn til pasientens egen tilfriskningsprosess og av hensyn til de pårørende selv.

Rus er fortsatt tabu

Frid Hansen tok også opp rusproblematikk. Hun mener at det i dag ikke finnes et naturlig språklig rom for å snakke om rusproblematikk.

Mange barn blir henvist til hjelpeapparatet for andre problemer. Det kan være lærevansker, konsentrasjonsvansker, anoreksi, skolevegning eller utredning for ADHD. 90 prosent av den norske befolkningen er tidvis brukere av en viss mengde alkohol. Likevel spør vi i hjelpeapparatet om du drikker. Vi burde snarere spørre: "Hvordan drikker du?".

Funksjon-funksjon-funksjon

I følge Frid Hansen er samtalen med foreldre og barn viktig på to sentrale analysenivå. Det første nivået omhandler forståelsen av hvordan rusbruk eller psykisk lidelse hos foreldrene belaster

barna. Det andre nivået tar utgangspunkt i de konsekvenser dette har for barna. Hvordan forholder barnet seg til - og bearbeider - sine erfaringer?

Hvilke utviklingsstrategier bruker barnet?

Det er konsekvensene av rusmisbruk eller psykisk lidelse for barna som er interessant, ikke hvor mange symptomer eller hvor mange alkoholenheter.

Utviklingsstrategier kan være fremmende eller hemmende. Det som virker som en god strategi først i livet kan bli en psykisk lidelse senere i livet. Vi bør diagnostisere utvikling, ikke personlighet, sier Frid Hansen.

Frid i Drammen

Etter et langt og intenst foredrag, med to overheadark som eneste elektroniske hjelpemiddel, øste Frid Hansen ut sin kompetanse og ga oss inspirasjon til flere samtaler med foreldre og barn.

Lise.Baklund@vestreviken.no

Rådgiver ved FoU,

Klinikk for psykisk helse og rus, Vestre Viken HF

Workshop Vetre 2011- Randi Frieda Bagge

”Hvordan bruke forforståelsen når jeg ikke kan vite noe om den andre?”

I 2007 intervjuet Randi Bagge Harlene Anderson rundt forståelsen og anvendelse av begrepet ”ikke-vitende-posisjon” i terapeutisk praksis. Dette førte til en artikkel i ”Fokus på familien” (2007/2). Hun har nå sett på 14 studentoppgaver og utforsket videre egen og studentenes anvendelse og forståelse av begrepet. Det er en formidabel mengde informasjon Randi ønsker å formidle til oss i en kort workshop. I Fokus 1/2011 finner du Randis 19 siders artikkel, som er vel verdt å lese. Alle som får Metaforum får jo også Fokus!

Som leser av Metaforum får du her bare en liten ”teaser” og anbefaling om å lese begge artiklene til Randi Bagge. Leende sier Randi at hun hadde regnet med at artikkel 2 skulle komme i løpet av et år – men slik ble det ikke. Stoffet og hun trengte den tiden det tok.

Randi Frieda Bagge

Med ikke-vitende posisjon mener Randi at hun inntar holdningen ”jeg kan ikke vite hva dine opplevelser har betydd for deg i livet ditt, eller i hvilken posisjon du stiller deg i forhold til disse hendelsene før du har forsøkt å fortelle meg om det”. Klient og terapeut er samarbeidende samtalepartnere, klienten er ekspert på seg selv, terapeuten er ekspert på relasjonen. Det er en gjensidig utforskning i en hverdagslig form, samtidig stiller terapeuten seg i en annerledes (ikke-ekspert) hjelperrolle og tåler å være i samtalen her og nå.

Overfladisk sett høres dette enkelt ut, men fristelsen er der til å være ekspert på eller *vitende* i forhold til klienter, sier en student. Da handler det om at generell kunnskap anvendes individuelt, uten å vise interesse for å samtale om det spesielle for denne klienten. Studenten forteller om en samtale hvor den ene monologen avløser den andre. ”Vi gikk inn med en vitende holdning i et liv vi bare kunne ane noe om og brukte den erfaring vi hadde med andre alkoholikere”. Mange av oss har nok falt for den fristelsen? Dette gjelder kanskje særlig når klienter er gitt en diagnose og samarbeidspartnere eller pårørende legger stor vekt på denne, - eller om vi møter situasjoner i terapi som er nær opp til egen erfaring?

Apropos diagnoser og effekten de kan ha på vårt møte med klienter: Siden du nå skal hente fram Fokus 1/2011 og lese Randi Frieda Bagges innholdsrike artikkel, kikk også på Ole Helliesens artikkel ”Diagnosens legitimitet innen psykisk helsevern”. Den oppsummerer på forbilliglig måte teorier og diskurser idehistorisk gjennom modernismen og post-modernismen. Han sier bl.a.: ”Ved å diagnostisere vil man derfor alltid stå i fare for å *personifisere* tilstanden. Det vil si diagnostisering *kan* fungere som et verktøy i en slags ”human engineering” der mennesket omgjøres til et objekt for rådende teori. Den lidende blir slik bedt om å akseptere den gode evidensbaserte diagnosen, for slik å kunne forstå og tolke seg selv i lys av denne. Slik risikerer man å *bli* sin egen diagnose, da spesifikke tanker, følelser og atferd nå blir meningsmettede symptomer.” En ikke-vitende posisjon står i sterk motsetning til denne tankegangen. Les begge artiklene og bli klokere!

Hilde Ingebrigtsen
Metaforums redaksjon

Fra workshop Vetre 2011

med Kristin Dahl:

Domstolens vurdering av barns beste ved barnefordeling i familievoldssaker

Gjengitt av Suzanne Børretzen

Kristin Dahl er klinisk barnevernspedagog, med master i familierapi og systemisk praksis. Hun jobber i dag som rådgiver ved Ressursenteret om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging, region Midt-Norge, og Familievernkontoret i Sør-Trøndelag. Kristin har traumebehandling for barn og partnervold som sitt spesialfelt. I tillegg har hun jobbet med menn som utøver vold og er mekler i barnefordelingssaker.

I Kristins workshop var temaet todelt: Først snakket hun om effekten av vold og relasjonstraumer på barn, og la frem en familiefokusert traumebehandlingsmodell for barn. I annen del løftet hun frem implikasjoner av denne kunnskapen i forhold til domstolens behandling av barnefordelingssaker.

Fokus i behandlingsmodellen som Kristin har utviklet, er på traumebehandling for barn og relasjonsbygging i utsatte familier, basert på narrativ eksponeringsterapi og tilknytningspsykologi.

I behandlingen samler og behandler man hele familien, unntatt utøver. Kristin forklarer hvordan familievold og relasjonstraumer innebærer at barnet ofte ikke har noen å støtte seg til, da de personene som skal gi støtte, er de samme som de frykter. Slik står barnet i et krysspress.

Å være vitne til vold kan således være svært skadelig for barnets tilknytning til sine foreldre. Disse tidlige traumer erfaringene preger barnets videre utvikling, både psykososialt og i form av hjernens organisering og utvikling. Og jo yngre barnet er, dess skadeligere er traumer erfaringene. Effekter kan være angst, depresjon, selvskading, rusvansker og posttraumatiske plager. Samtidig trenger ikke relasjonstraumer å tilfredsstille kriteriene for en PTSD-diagnose, men barnet kan likevel vise dissosiasjon som svar på den uløselige konflikten mellom behovet for tilknytning og behovet for å beskytte seg mot fare.

Det er med bakgrunn i kunnskapen om barnets traumatiserte tilknytningssystem at Kristin, i samarbeid med Kirsten Snersrud ved Familiekontoret i Sør-Trøndelag, har utviklet familiefokusert traumebehandling for barn. Behandlingen har som mål både å gjenskape trygg tilknytning til den som har vært utsatt for vold, og gjenskape tilknytningen til den som har utøvd vold. Det siste nødvendiggjør imidlertid at utøveren erkjenner volden og ansvaret.

Utviklingen av behandlingsmanualen

baserte seg på behandling av 23 familier som meldte seg frivillig, ut fra en bekymring for at barnet hadde opplevd vold og konflikt hjemme. Det viste seg at terskelen for å delta var høy, alle deltagerne hadde opplevd systematisk vold over tid. Kristin påpeker at det var vanskelig for foreldrene å erkjenne at det har vært vold og at barnet hadde kunnet få skader.

”Familiefokusert traumebehandling for barn” er en faseorientert behandling, med en sikkerhetsplan som første prioritering. Planen innebærer blant annet stans av samvær i behandlingsperioden, om nød-

vendig besøksforbud, telefonforbud og voldsalarm. Det er en forutsetning at det blir et brudd i foreldrerelasjonen, at barnet ikke bor med voldsutøver. Dette skjer ut fra tanken om at både mor og barnets tilknytningssystem er preget og svekket av at begge har levd i vold. Barnets redsel er fortsatt aktivert når det er samvær, og det vil være redd for å utløse ny vold. Ingen barn kan snakke eller tenke fritt om det de har opplevd når de har samvær, understreker Kristin. Dersom vi ikke tar dette innover oss, får ikke barna hjelp og behandling for å håndtere det de har erfart.

I neste fase er det fokus på reetablering av foreldrefunksjonen. Først er det samtaler med den voldsutsatte forelderen alene, vedkommende må gjøres i stand til å ta imot behandling og å delta i barneterapien og søskenterapien. I barneterapien er den voksne en bisitter, og til barnets bruk. Behandlingen forsøker å gjenskape trygg tilknytning gjennom å hjelpe foreldrene å gå i dialog, være i nærheten uten å være påtrengende ved bruk av beroligende stemme og kroppsspråk.

Barneterapien har to terapeuter, en voksenkontakt og en barneterapeut. Kristins erfaringer er at volden kan ha blitt opplevd svært forskjellig i familien. Gjennom at alle er sammen i samtaler gir de ulike opplevelsene muligheter for utvidet forståelse av både egen og andres opplevelse og fortelling.

Barneterapien vektlegger kontaktetablering i barnas tempo og en høy grad av forutsigbarhet. Det kan også være nødvendig å dele opp søskengruppa ut fra alder.

Fra stabiliseringsarbeid går man så videre til gradvis eksponeringsterapi med vekt på de verste minnene. Å plassere ansvaret for volden er en prosess – det er ikke tilstrekkelig at det bare blir sagt at det er den som slår sitt eget ansvar når barnet i årevis har hørt at det er deres (offerets)

skyld. Det er denne forståelsen som har fått feste i barnet og må endres over tid.

I forlengelsen av denne forståelsen er barnet ofte sint på utsatt forelder: ”Hadde hun bare ikke gjort sånn eller slik, så ...”. Terapeutene forklarer at den voldsutsatte har handlet slik de tror er best i situasjonen, og at de har gjort det i beste hensikt, ikke fordi de ikke er glad i barnet. Det viste seg at alle barna i prosjektet opplevde å være redde, og hadde f. eks. trodd at mor skulle dø. For å beskytte seg selv eller ut fra opplevelse av å bli sveket kan barnet velge vekk den voldsutsatte forelderen.

Kristins erfaring er at barna kan ønske seg kontakt med voldsutøvende foreldre i oppstart av behandlingen. Når ansvaret for volden blir plassert tilbake til utøver og barnet får avstand til det vonde, ønsker det ofte ikke å gjenoppta samvær, det vil ikke tilbake til den fryktvekkende situasjonen. For at forsoningsarbeid skal kunne finne sted må det må være en erkjennelse av volden som barnet har blitt eksponert for. Terapien tematiserer også at den voldsutøvende forelderen trenger hjelp med sinnet sitt, og at voldsreaksjonene ikke står i forhold til situasjonene.

Konsekvenser

I annen del av workshopen snakket Kristin om implikasjonene kunnskapen om barns relasjonstraumer bør ha for vurderinger av hva som er barns beste ved barnefordelingssaker. Dette er et felt som i liten grad har blitt belyst av forskning i Norge.

I sin masteroppgave intervjuet Kristin dommere om forståelser av samværsnekt, troverdighet av dokumentasjon og utforming av sakkyndigmandatet.

Hun mener det er behov for å styrke rettssystemets kompetanse på familievold og sikkerhetstenkning.

Kunnskap om betydningen av å stanse samvær for å trygge barnet er nødvendig.

I høyrisikosaker er det for tidlig å få barnet til å uttale seg før det har fått behandling, forklarer Kristin.

Dagens ordning er urettferdig i forhold til begge foreldre, sier hun. De tydeliggjør ikke alvoret eller skadevirkningene på barnet. Slik gir vi ikke voldsutøveren, som regel far når det er partnervold, mulighet til å bli en god forelder. Hvis ikke alvoret kommer frem, tror utøver at han er en god nok forelder slik han gjør det. Å forstå viktigheten av å stanse volden er slik sett knyttet til økt fedrekompetanse. De utsatte på sin side får ikke sjansen til å restituere seg pga. det stadige samvær.

Kristin har to konkrete forslag for å avhjelpe dagens situasjon:

Det ene er et tverrfaglig diskusjonsforum bestående av dommere, bistandsadvokater, sakkyndige og familievoldsterapeuter.

Det andre er opprettelsen av en særdomstol for denne typen saker, noe som vil sikre en mer enhetlig og informert praksis.

For oss som deltok var det et spennende møte med en engasjert og kunnskapsrik formidler. Kristins fagfelt berører et vanskelig skjæringsfelt mellom jus, helse, psykologi og barnevern. Samtidig viser arbeidet hennes at domstolene er i sterkt behov av en praktisk tilnærming til barnefordeling, belyst av kunnskap om familievoldens dynamikk og barns relasjons-traumer.

Suzanne Børretzen:

suzanne.borretzen@bfe.oslo.kommune.no

Psykolog, BFE, Oslo Kommune,
Bakkehaugen Barnevernssenter.

Workshopholder: Kristin Dahl,
vert Alicja Olkowska (styret NFFT),
skribent for Metaforum: Suzanne Børretzen

Om leseren ønsker å vite mer, anbefales det å bestille behandlingsmanualen for Familiefokusert traumebehandling (Dahl, K & Snersrud, K.: *Barn som vitne til vold i familien*, Trondheim, 2007)

*

SOLVEIG HAR FÅTT KONGENS FORTENESTEMEDALJE I SØLV:

Det var på Grensemuséet i Kirkenes at Solveig Wilhelmsen rett etter påske mottok Kongens Fortenestemedalje i sølv fra ordføreren i Sør-Varanger.

Ei av våre fremste i familierapifeltet har dermed fått landets høgaste utmerking.

Rett nok etter litt nøling – for kvifor skulle ho ta mot medalje, når så mange gjer stor innsats?

Dette er typisk Solveig – alltid på søk etter dei andres stemmer – at andre skal kome fram, visast, høyrast, vere med.

I alle år har ho vore eldsjel for sosialt arbeid i Finnmark: I barne- og ungdomspsykiatrien som leiar og klinisk, i vaksenpsykiatrien, i kommunalt sosialt arbeid, i fylkeskommunen i Finnmark som plan- og utviklingssjef, på Nordkalotten som byggjar og drivar av Nordkalott samarbeidet i systemisk arbeid med Juni-seminar og møte over grenser, og – ikkje minst – i det nye Russland med tverrfaglege møte i Arkhangelsk, i tillegg til utallige faglege ytringar på seminar og kongressar - på nasjonalt og internasjonalt nivå. Det er difor berre heilt naturleg at ho i siste nummer av "Fontene", Fellesorganisasjonens eige blad, nyttar høvet til å slå eit slag for at brukarstemmer må kome meir fram.

Det er snakk om "dotter av eit folk" i Vainø Linnas betydning når me snakkar om Solveig. Dotter av Finnmark etter "brente jords taktikk" ved andre verdskrigens slutt, med foreldre som alltid, alltid sette håpet fremst, og tru på at mulegheiter finst innafor dei rammene som er. Omskifting og tilpassing innafor alltid omskifteleg rammer var grunnpilarar i dette samfunnet, i samfunnets historie, kulturen og situasjonen i etterkrigstidens Finnmark. Slik fekk ho det inn med blodet og morsmelka at omskifting er normalitet. Tilpassing er ikkje homeostase, eller

Solveig Wilhelmsen

balanse rundt likevekt. Tilpassing betyr endring. Heile tida endring.

Det er med stoltheit då at denne representanten for familie- og relasjonsarbeidet i nord fekk anerkjennelse på nasjonens høgaste nivå: Kongens Fortenestemedalje. Frå den samme Kongen som på si signingsferd ved innsetting til kongembetet, nytta høvet på vegne av nasjonen til å beklage den overlast partisanane i Finnmark og nord hadde lidd heile perioden etter andre verdskrig ved mistenkeleggjering og vanlagnad. At deira innsats og oppofring ikkje vart skatta, anerkjent eller forstått. Så gjekk det altså an – for ein konge - å beklage på vegne av sitt folk. Dette gjorde djupt inntrykk på mange i nord.

Solveig er ei ekte kvinne av Finnmarks etterkrigsgenerasjon. Ho har gjennom mange år sett sentraliserande krefter og kulturframande styremåtar – plassert både sentralt og lokalt - som ikkje tek omsyn til eksisterande kultur- og naturkompetanse. Ho har sett korleis dette kan framandgjere, svekke, utarme og direkte øydeleggje. Hå henne har dette skapt ein serskilt følsomheit og ei levande nerve for om nokon tek seg til rette på andres kostnad. I hennes yrkesliv har det difor vore ei hovudsak å byggje, vise og skape rom for krefter og ressursar som finst hjå kvar enkelt, i møte over grenser, i tre-stammers

møte, i folks eigen kunnskap og samtalar. Dialog er for henne ikkje eit honnør-ord. Det er ei vere-form. Den andres uttrykk er det møtet du går inn i – det vere seg i form av ord eller på annan måte. Det er i den polyfone, mangestemte verden det skjer vekst, og skapest møte over grenser og forskjellar.

Den utdanninga ho over år har supplert seg med som klinisk sosionom, som familierapeut, som cand. socion., har alltid hatt det samme for auge: Korleis få tilgang der det trengst for å virke til at folk sjølv kan få betydning? I dette arbeidet har Solveig i alle år visst at ho hadde sin Geir med som medvandrar i alt som var nødvendig.

Eg har hatt den glede å følgje Solveig over mange år. I detalj har det vist korleis ho til punkt og prikke er på plass når det gjeld, for å opne for folks egne samtalar på tvers av skillelinjer, kulturar og standpunkt. Nordkalottens enorme avstandar er ikkje å betrakte som hinder i dette arbeidet. Tvert imot som inspirasjon. Sju timars køyring kvar veg kvar andre månad i to år, tidvis i fukk og rokk, for å vegleie i familierelasjons- og nettverksarbeid for barne- og ungsdomspsykiatrien i Gällevärre i Nord-Sverige, er til eksempel å betrakte som ein nødvendig og effektiv køyretur, og fortener

verken sukk eller stønn. Eller flyreiser for vegleing til Alta Familievernkontor kvar andre månad i to år uavhengig av ver og vind - ”så lenge flyan går”. Likeeins lange reiser over avstandar med båt og bil til klientar.

Heller ikkje invitasjon til seminar over hav og land i Colombia – no seinast i 2010 - seier ho nei til. Til dette eit av verdens mest plaga folk, som ønskjer seminar om systemisk arbeid og samtalar i relasjon og dialog. Også hit kom ho med den samme enkelheit, usnobbetheit og med eit språk som søkjer etter å finne rom for og å nå den andre. Ikkje å undrast over at ho var pioner i å hente telematikk inn som bindeledd for samtale i psykisk helsevern.

Det norske felleskapet i dette feltet, i bladet Metaforum, blad for familierapi – av sume også kalla relasjons- og nettverksarbeid – kan ha glede av å vite om denne kapasiteten blant våre egne. Ho går i desse dagar inn i pensjonistanes rekkjer, men vil vere open for å bli nytta og spurt om å dele, vil eg håpe. Og vil gjere det med glede, vil eg tru.

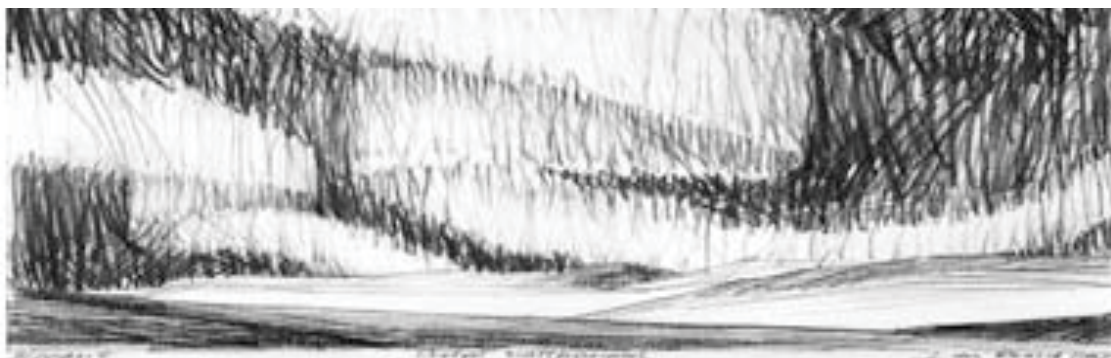
I dag ønskjer me henne til lukke med den store fagnaden som ligg i Kongens Fortenestemedalje i sølv.

Anna Margrete Flåm

*

Gratulerer Solveig! Red.

*

Bokomtale, - og litt til:

”HEKTA - på et håp om kjærlighet”

Forfattere: Sissel Gran og Nora Skaug,
Aschehoug Forlag 2010, 413 sider

Ved Hilde Ingebrigtsen

25. januar inviterte Aschehoug til presentasjon av Sissels og Noras spennende og uvanlige felles bokprosjekt ”Hekta på et håp om kjærlighet”. Fagfeller, bokhandlere og venner fylte opp til siste plass, og vel så det, i Aschehougs romslige lokaler. Vi forsynte oss med rød eller hvit vin, seranoskinke, manchego-ost, vidunderlig landbrød, - og benket oss for å lytte til Sissel Gran og Nora Skaugs formidling.

Kort tid etter utgivelsen, fikk Sissel og Nora utallige henvendelser fra kvinner og menn som strevde i relasjon til sine mer eller mindre uforutsigbare kjærester og eks partnere, og som ønsket å snakke om sine ”hekt”. De besluttet å opprette en egen blogg i november 2010, som kanskje kunne virke som en ”selv-hjelpsgruppe”, med mulighet for å utveksle erfaringer og også selv komme med råd underveis. Raskt begynte de besøkende å formidle egne erfaringer og pr.25.1. hadde bloggen mer enn 31.000 besøkende og 400 innlegg. I skrivende stund (19.7) *har nærmere 108.000 mennesker besøkt bloggen*. Sjekk <http://hektablogg.blogspot.com> og bli kjent med en utrolig profesjonell og kunnskapsrik blogg, som bl.a. også inneholder litteraturanbefalinger, musikk og filmsnutter - og lenker til aktuell kunnskap - i tillegg til innleggene fra de som melder seg som medlem av gruppen.

”Da vår vitale og oppegående venninne Nora ble ”rar”, fjern og unnvikende, tynn og bleik, arbeidsudyktig, mistet matlyst og livsgnist og grepet om hverdagen, ble venninnene bekymret. Alt som betydde noe var Frank.” sier Sissel smiler, og ser unnskyldende bort på sin gode venninne, som sier: ”Ja, jeg var hekta på Frank”. Sissel definerer ”et hekt” som: en nervøs, romantiserende, tvangsmessig opptatthet av en annen, med sterke innslag av panikk

og avhengighet. En ”alene-men-sammen”-tilstand.

Vi følger de to vakre, engasjerte kvinnene i dialog, monolog, høytlesning (Nora), foredrag (Sissel) – ispedd filmsnutter og musikk. Som to sprudlende fontener risler de levd liv, erfaring og kunnskap om det ”nye” begrepet ”å være fanget i et hekt”, - og de har forsamlingen i sin hule hånd!

Min respekt vokser for deres vennskap og mot til å dele med oss, gjennom hele seansen! Noen smakebiter: Symptomer på et hekt handler bl.a. om å føle seg avvist, handlingslammet, miste hverdagsgrepet, være på stadig jakt etter hengivenhetstegn, lide av ambivalens, undertrykkelse av egne indre alarmklokker, skamfølelse, isolering og redusert selvfølelse.

Med atskillig humor sier Sissel:

”Jeg har 3 psykologiske forklaringer fra 3 ulike verdenshjørner av psykologien, pluss en skreddersydd teori for hvordan et Hekt etableres: Tilknytningsteori, atferdspsykologi, psykobiologi og moderne sjekketeori” (The Game – Niel Strauss 2005). Hun går nærmere inn på de enkelte punktene. Dette finner du i boka.

Boka ”Hekta på et håp om kjærlighet” er et samarbeidsprosjekt. Etter et kort forord og en innledning om ”kjærlighetens fata morgana”, er boka naturlig delt opp i to deler. I første del gir Nora Skaug oss en rå og ekte dag-til-dag-beskrivelse av hvordan

et hekt utvikler seg - på 230 sider. Under lesningen svettet jeg, kjente ubehag, irritasjon, angst og medfølelse (og også til tider gjenkjennelse). Måtte ta pauser underveis – så medrivende og nærgående var Noras tekst.

Bokas andre del er Sissel Grans domene. Her boltrer hun seg på ca 200 sider i en analyse av hektets psykologi og setter det som skjedde med venninnen inn i en meningsskapende sammenheng.

Del A handler om hva et hekt er.

I underavsnitt går hun inn på de ulike karakteristika hektet kan medføre.

Del B handler om etableringen av hektet og går inn på de fire teoriene med underoverskrifter, som: Et tilknytningssystem i aksjon, Vår personlige tilknytningshistorie, Fornuft og følelser, Positiv spenning og forventning, Feilattribusjon, Bondinghormonets makt, Amydalas fange, Periodisk forsterkning, Lært iherdighet osv.

Del C handler om hvordan du hekter deg av, og har overskrifter som: Håpets død, Akseptering, Å binde seg til masten, Fantomets metode, Gjenreis ditt tidligere liv ... Ut av offerrollen.

Sissel beskriver ikke bare det psykologiske landskapet *hektet* henger sammen med. Under kapitelet Sjekketeori beveger hun seg fra Casanova til moderne sjekkekunstnere i vår egen samtid. Hun finner dem i litteratur, film, musikk og ikke minst på den store verdensveven (www) - i samtidskulturens formidling av verdier. Det landskap som skildres er preget av strategier og kynisme.

I bokas konklusjonen sier Sissel bl.a.

”Vi har sett hvordan et hekt oppleves, hvordan det kommer i stand og hvordan du kan hekte deg av. Men å *skjønne* leder ikke alltid til å greie å *endre*. Å forstå er ikke alltid nok ... For noen er det tilstrekkelig å skjønne hva de har vært fanget av. De trengte bare aha-opplevelsen for å greie å riste av seg hele hektet. Andre er mer såret

på sin sjel og trenger mer enn innsikt for å kunne få til en forandring.”

Sissel Gran har også noen ord til sjekkerne, og sier et sted: ”Er du en dreven PUA (”pick up artist” – min bem.), risikerer du å ha suksess, men du risikerer også å bli glatt, uautentisk og gledesløs. Det verste er at du kan komme til å gå glipp av den kvinnen (eller mannen) som du faktisk kunne bli lykkelig med, siden du aldri tillater deg selv å bli følelsesmessig berørt, fordi du dessverre har trent deg selv til å betrakte ekte følelser som tegn på svakhet.”

”Hekta på et håp om kjærlighet” er et forbilledlig eksempel på folkeopplysning, med klokskap, fortvilelse, varme og kunnskap berører den alle som befatter seg med kjærlighetens galskap og vranglåste parforhold, formidlet i et lettfattelig og berørende språk. Og – det slo meg underveis, vi kan bli hekta på så mangt, både ting og relasjoner, ikke bare fanget av den romantiske diskurs. Hekt er et lettforståelig, folkelig uttrykk for en tilstand de aller fleste har opplevd, ingen diagnose. En bok vi alle, ikke minst terapeuter vil ha nytte av å lese, uten at vi dermed skal miste det partikulære i hvert enkelt møte med våre klienter av syne!

Sissel og Nora. Bilde fra Hekta-blogg

Hilde Ingebrigtsen,
Bufetat RØ, Homansbyen Familievernkontor
ogMetaforumredaksjonen. hildeing@yahoo.com

Anmeldelse av DVD med Tom Andersen

Skrevet av Alicja Olkowska og Jarle Svardal

Et intervju En samtale Et foredrag

Det finnes ikke så mange filmer med eller om Tom Andersen og hans virke. Tom Andersen var en aktiv terapeut og foredragsholder. Han har skrevet en mengde artikler, men var nok mest opptatt av praksis. Hans motto, hentet fra den østerrikske filosofen Ludwig Wittgenstein, var: ”praksis kommer først, teori, eller ettertanken, kommer deretter”.

Alt Tom Andersen har skrevet eller bidratt med av materiale er av stor betydning for våre fagfelt, så det er en stor glede å presentere en film med og om denne mannen, laget av

fysioterapeutene Berit Ianssen, Ingar Kvebæk, Alette Ottesen, Eli Rognerud og Gudrun Øvreberg, samt fotograf Eva Charlotte Nilsen. At det er fysioterapeuter som står bak filmen om Tom Andersen er kanskje ikke så overraskende. Han var svært opptatt av analogien mellom samtaleterapi og fysioterapi, inspirert av Aadel Bülow-Hansen og Gudrun Øvreberg og deres interesse for pusten og berøringens betydning i terapi. For Tom ble det viktig å bruke øynene for å se hvordan berøringen virker inn på den andre. Dette er gjennomgående i alt han har formidlet skriftlig og muntlig.

Filmopptakene er fra 2006. Tom døde i 2007. Dette er Tom Andersen slik vi husker han: ettertenksom og reflektert. En klok mann. Hver setning han sier kan leses som en ”åpning”. De er fylt med metaforer, analogier og det er en fryd å høre Tom fortelle om hva han tenker om samtaler, diagnoser, reflekterende team, hans inspirasjonskilder og veivalg eller veiskiller i livet, da det åpner for mange egne refleksjoner og ettertanker.

Filmen gir et godt innblikk i hvilke terapeutiske holdninger Tom Andersen sto for, og hva han mente kan bidra til å skape bevegelser i menneskers liv. I en tid der effektivitet, produksjonskrav, utredning, diagnoser og pasientrettigheter får en stadig større plass, som lett kan påvirke det terapeutiske rom, demonstrerer Tom et tempo og et fokus i sin omgang med hjelpsøkende mennesker preget av respekt, ro og uten noen styrende agenda for samtalen. ”La folk snakke ut, ikke avbryt, de som har lyst til å snakke skal få lov til å snakke, de som ikke vil skal få være i fred”, sier han.

DVD-filmen består av tre deler. Første del er et intervju i regi av fotograf Eva Charlotte Nilsen. Del to er en samtale mellom Tom og psykomotorisk fysioterapeut Berit Ianssen. Siste del er fra NFFTs Årskonferanse i familieterapi i 2006 på Vettre hotell i Asker.

I foredraget fra Vettre kommer Tom inn på viktige prinsipper i refleksjonsarbeid. Han sier at man skal reflektere over det som blir sagt, ikke over hva man tenker blir sagt. Han sier videre at man skal holde seg i en spørrende form og ikke komme med egne meninger, forslag eller forklaringer. Dette kan være en viktig påminnelse for oss klinikere; enten man tenker at det er lett eller vanskelig å sitte i en reflekterende posisjon.

Filmen, med sine ulike deler, anbefales på det sterkeste, for ulike fagfelt som arbeider med mennesker, både de som er godt kjent med Tom Andersen og det han sto for, men også for de som ikke har hatt anledning til å bli kjent med denne internasjonalt anerkjente norske familieterapeuten.

Tom Andersen:
Lege, Tidligere professor i
sosialpsykiatri ved Universitetet i
Tromsø. Familieterapeut og
grunnlegger av reflekterende team.

Filmen kan kjøpes ved å sende mail til berit.ianssen@ntebb.no eller ved å ringe/melde til telefon 40 24 20 31. Pris: kr. 500.- pluss kr. 100.- i forsendelsesomkostninger inkl evt faktura.

Annonser:

David Denborough er lærer og praktiker, forfatter og redaktør ved Dulwich Centre Foundation i Australia. Hans kreative ideer og metoder er utviklet i nært samarbeid med utsatte grupper mennesker over hele verden, spesielt i Afrika og Midt Østen.

Velkommen til workshop i Oslo 8. og 9. november 2011 med David Denborough fra Dulwich senteret i Australia.

Temaet er kollektive narrative praksisformer egnet for personer, grupper og samfunn som har opplevd eller står ovenfor store utfordringer i livet. De mest kjente metodene er Tree of Life og Team of Life.

Vi har erfart metodene som engasjerende og lekne, samtidig som de har stor faglig kvalitet og er effektive.

Hent informasjon og inspirasjon:

- www.dulwichcentre.com.au/collective-narrative-practice.html
- Narrativ praksis i Afrika ved Anne Kathrine Løge. Fokus på familien (nr. 4 2010)
- Collective narrative practice ved David Denborough. Adelaide: Dulwich Centre Publications (2008)
- Livets tre. Å legge til rette for foretrukne fortellinger. Brit Selvik og Sidsel I. Larsen i boka Terapi som samarbeid. Geir Lundby (red). Pax forlag. (2009)

Workshopen arrangeres av Robust i våre lokaler i Norbygata 47 på Grønland i Oslo. Max 50 deltagere. Pris inkl. lunsj begge dager: kr. 3.500 (3.300 for NFFT medl.). Påmelding sendes brit.selvik@bymisjon.no

Vennlig hilsen Sidsel Ingunn Larsen, Marianne Bjørnson Roen, Erling Fidjestøl, Harald Øhrn, Brit Selvik

ROBUST er et forebyggende tilbud for barn og unge i skolealder og deres familier, som strever med konflikter eller problemer av ulik art. Problembeskrivelsene varierer fra mindre bekymringer og konflikter til forhold som omhandler vold, rus, depresjon, spiseforstyrrelser m.m. www.robust-samtale.no.

Seminar 21. oktober 2011 med Jim Sheehan

www.diakonhjemmet.no

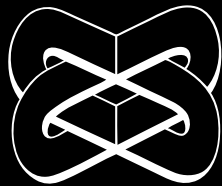
- engasjert for mennesker

Parents in Conflict over Children: What Family Therapists Can Do

Jim Sheehan har lang erfaring med familierapeutisk arbeid i familier med høyt konfliktnivå.

Kursavgift: kr 1.250 inkl. enkel lunsj
Påmeldingsfrist: 7. oktober
Språk: Engelsk
Påmelding: 22 45 19 82
refsaas@diakonhjemmet.no

DISPUK

Narrative og poststrukturalistiske perspektiver

MASTERCLASS: SUPERVISIONS-GRUPPE OG KREATIVT FRIRUM

Kreativt frirum for alle med hjerte for narrativ praksis. Ialt 10 dage med cand.psych. Anette Holmgren. Gruppen er for psykologer og 25% andre akademikere. Start den 15. september 2011 • Snekkersten
Kursusnr. 752-11

NARRATIV TERAPI I PRAKSIS MED ALLAN HOLMGREN

- samtaler med børn, unge, voksne & familier
3 dage fyldt med inspiration
Den 15.9., 4.10. & 3.11., 2011 • Århus
Kursusnr. 897-11

NARRATIVE PRAKSISDAGE I DISPUK EFTERÅR 2011 MED ALLAN HOLMGREN M. FL. ÅRHUS

DISPUK i Århus åbner dørene for deltagelse i narrative samtaler (terapi, supervision, coaching o. lign.) fire eftermiddage i efteråret 2011. Der vil være mulighed for at overvære dagens samtale og drøfte den bagefter. Med Allan Holmgren, Lone Kaae & Sidsel Arnfred
Kursusnr. 859-11

BØRN, UNGE OG VOKSNE PÅ KANTEN

Introduktion til narrativ pædagogik og metode i behandlingsarbejdet. • Med Troels Hammer
Den 20. - 22. september • Snekkersten
Kursusnr. 816-11

KONFERENCE OM NARRATIV PÆDAGOGIK.

Kom og mød nogle af forfatterne til bogen "Fra terapi til pædagogik"

Konferencen handler om, hvordan man kan bruge narrativ teori og metode i praksis, i arbejdet med børn, unge og familier.

Med Steen Larsen, Allan og Anette Holmgren, Lone Kaae, Troels Hammer, Jacob Folke Rasmussen og Martin Nevers

Den 7. og 8. oktober 2011 i DISPUK • Århus
Kursusnr. 881-11

MELLEM SOCIALPÆDAGOGIK OG TERAPI

På workshoppen vil narrative begreber og praksisser omkring fortællings-metaforen, intentionalitet, eksternaliserende samtaler, unikke undtagelser og bevidning blive udfoldet og eksemplificeret. • Med Martin Nevers
Den 27. og 28. oktober 2011 • Snekkersten
Kursusnr. 844-11

BØRN OG UNGE, OM AT STYRKE DERES SELV, IDENTITET OG RELATIONER

Konkrete anvisninger på hvordan narrative og poststrukturalistiske ideer kan inspirere i samarbejdet med børn, unge og deres omsorgspersoner • Med Allan Holmgren
Den 17. og 18. november 2011 • Snekkersten
Kursusnr. 872-11

STRESS, DEPRESSION OG SELVMORD

Kulturhistoriske forståelser af det moderne livs lidelser
To dages workshop med filosofferne Anders Fogh Jensen (DISPUK), Rasmus Johnsen (CBS), Marius Gudmand-Høyer (CBS) • Den 23. og 24. november 2011 • Snekkersten
Kursusnr. 822-11

TRAUMEBEHANDLING I NARRATIV TERAPI

For psykologer og psykiatere, som arbejder med personer ramt af større eller mindre traumer som f.eks. overfald, seksuelle overgreb, mobning, dødsfald, skilsmisser, ulykker, røverier m.m.

Med Allan Holmgren & Anne Romer

Den 1. og 2. december 2011 • Snekkersten
Kursusnr. 824-11

Praksisrelateret efteruddannelse i

NARRATIV PÆDAGOGIK, UNDERVISNING & FORMIDLING

- poststrukturalistiske perspektiver

Med Allan Holmgren

4 x 3 dage i 2012 • Start 1. februar 2012 • Snekkersten

Kursusnr. 580-12

Gratis informationsmøde om uddannelsen:

Den 24. august 2011 • Snekkersten

Kursusnr. 580-12inf1

Den 8. september 2011 • Århus

Kursusnr. 580-12inf2

For psykologer og læger:

SAMTALER MED BØRN, UNGE OG FAMILIER

På denne workshop vil Anette og Allan Holmgren tale ud fra deres mangeårige erfaring med narrative samtaler med børn, unge og familier.

Workshoppen, der har udgangspunkt i narrative metoder og moderne poststrukturalistisk filosofi, præsenterer både klassiske og nye ideer indenfor feltet.

Den 8. og 9. maj 2012 • Snekkersten

Kursusnr. 874-12

Læs mere på www.dispuk.dk - søg på kursusnr.

Samtaler, terapi, coaching, workshops, kurser og efteruddannelser
www.dispuk.dk

INVITASJON

Norsk Forening for Familieterapi

Inviterer til

Årskonferanse og generalforsamling 2012

TID: 8. februar - 10. februar 2012

STED: Thon Vettre hotell, Asker

Årets tema:

"Familie og familieterapi i sennmoderne tid"

Foredragsholdere

Førsteamanuensis Anne Kyong Sook Øfsti og professor Jim Sheean. Dion Sommer, Professor i Utviklingspsykologi ved Psykologisk institutt, Aarhus Universitet. Professor Wencke Seltzer.

Systemiske kaféer og workshops

....vil også denne gangen være en viktig del av konferansen.

Send inn bidrag til workshop innen 1. oktober 2011, til: jarle.svardal@gmail.com

Beskrivelse skal være på ca 150 ord, samt ønsket presentasjonsform og tidsramme. Med utgangspunkt i innkomne ønsker starter vi en planleggingsprosess med deg/dere. Det gis rabatt for én workshopholder per workshop.

Generalforsamling

Generalforsamlingen er NFFTs øverste styreorgan. Her behandles saker av prinsipiell art vedrørende foreningens drift.

Det blir også valg til styret. Vi håper å se mange engasjerte medlemmer på NFFTs generalforsamling i 2012. Saker som ønskes behandlet på generalforsamlingen må være styret i hende innen 1. oktober 2011.

Påmelding

Frist for påmelding: 15 januar 2012

Påmelding til: www.nfft.no

Priser:

Konferanseavgift kr.2.500,-
(f rstegangsdeltagere kr. 2.250,-)

Endelig invitasjon med påmelding og program for konferansen, vil komme i METAFORUM nr. 4 i november 2011.

Følg også med på: www.nfft.no

Reisebrev:

Er i Polen. Skal på rideferie. Litt nervøs for altfor store hester. Hvordan skal dette gå? Faller jeg av? Klarer jeg, gamle mannen, å følge de unge i galoppen? Hjelp...

Så plutselig dukker det opp på TV - på CNN - om og om igjen: Terror i Norge! Bilder av et hav av byråkratisk papir utover fortau og gater. Knuste vinduer. Er det krig? Har noen hevet seg på oss som kunne stå utenfor finanskrisa? Og i de neste timene: Utøya! 80 drepte!! Bare det ikke er en gal muslim – føk det gjennom hodet mitt. Det var en nordmann. Og mens kommentarer på engelsk, tysk og alle språk fyker gjennom tv-sendingene samler det seg til et bilde av en mann som vil gi sine landsmenn en "lærepenge".

Jeg reiser ikke hjem, men fortsetter rideferien, og ser Norge fra de polske sletter - utenfra. Sorg og savn er en ensom følelse og kan gjennomføres i stillhet.

Det gjorde inntrykk å se Kongen og Dronningen på TV hvor de gråt åpenbart i kirken. Og Jens Stoltenbergs gode ord. Og følelsen av å beholde roen og være norsk med verdighet.

Mange også i Polen hadde hørt og hilste og kondolerte. Takk, sa jeg stille.

Etter å ha kommet hjem har jeg lest avisene grundig fra hele uka. Norge og verden er som jeg trodde. Idealene og folket knuses ikke lett. De blir bare sterkere om vi enn lever fortsatt - eller skulle dø meningsløst - altfor tidlig.

Pål Abrahamsen

Likevel vet du

at gleden er der ute et sted
som da du var liten og sirkusmusikken
entret opp den skrøpelige kveldsbrisen
til vinduet ditt.

Den kom så langt bortefra
som kolibrien, blomsterkysseren,
med kroppen stappfull av hjerte.
Du fant ikke ord
for hemmelighetene da, men visste
sikrere for hvert glass skumring du drakk
at gleden, den galningen, lette etter deg der ute
med sørgerender i øynene.

Kolbein Falkeid

INNHold: METAForum 3-2011

FASTE SPALTER:

Foreningsinfo	2
Redaksjonens røst	3
Styrets side, v Bente Barstad	5
Div info	20
Kryssord	21

REPORTASJER & REFERATER:

Hilsning v Marianne Bie	4
-------------------------	---

Fra IFTAs 14. verdenskongress v Marianne Bie	6
---	---

Bergensseminaret med Arlene Vetere v Hilde Opstvedt	12
---	----

Nordiske røtter i Sigtuna Fra Nordisk ledermøte v Marianne Bie	17
--	----

Frid Hansen Systemisk kafé v Ada Rudskjær	24
--	----

Frid Hansen, Fagdag VV-HF v Lise Baklund	25
---	----

Om IFTA-NFTO v Hans Christian Michaelsen	22
---	----

Randi Bagge Vette 2011 v Hilde Ingebrigtsen	27
--	----

Kristin Dahl v Susanne Børretzen	28
-------------------------------------	----

Solveig Wilhelmsen v Anna Margrete Flåm	31
--	----

ANMELDELSER:

HEKTA Sissel Gran og Nora Skaug v Hilde Ingebrigtsen	33
---	----

Tom Andersen – video v Jarle Svardal og Alicja Olkowska	35
--	----

Reisebrev v Pål Abrahamsen	39
-------------------------------	----

Returadr:
Norsk Forening
for familierapi
Markveien 23,
0554 Oslo

METAFORUM og NFFT

Norsk forening for familierapi

inviterer til det 14. førjulsseminaret

i Gamle Logens stemningsfulle lokaler i Oslo sentrum

torsdag 1. og fredag 2. desember 2011

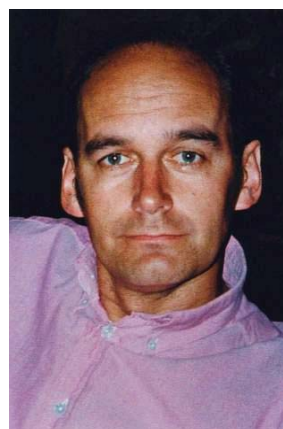

IDEER

Dag 1: professor i filosofi,

Arne Johan Vetlesen:

"Empati under press"

Dag 2:

psykologspesialist og filosof

Vigdis Wie Torsteinsson &

psykologspesialist **Astri Johnsen**

**"Familien:
Muligheter og utfordringer"**

Sett av datoene og VEL MØTT i Gamle Logen

Invitasjon vedlagt i bladet. Påmelding www.nfft.no